

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSEI JÓZSEF.
Felolvasó szerkesztő: FRAUNSDOR. A SZERKESZTŐSÉG.
Kiadja:

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8. vidéken 10 fillér.

Koronát szerelemért.

Budapest, június 28.

(z.) A bécsi Burg egyik díszes termében ma Ferenc Ferdinánd prezmuntiv trónörökös ünnepies nyilatkozatot tett, hogy esetlegesen születendő gyermekei a fennálló és változatlanul fenntartandó jogrend értelmében semmi igényt nem fognak formálni az osztrák császári trónra és a magyar királyi trónra. Mindenkora emlékeztetés percek ezek a Habsburgok történetében. Koronát szerelemért — ez a drámacím juthatott eszébe a teremben egybegyűlt főmagasságu és legmagasabb uraknak, akiknek dús, pompázó öltözékei, csillogó-villogó érdemei, katonai, főpapi és diplomáciai díszruhája velencei tűzü háttéréből halványan vált ki a főherceg sápadt képe. Hisz abban a szerelmi küzdelemben, amelyet arájáért vívott, im elérkezett a dráma tetőpontjához. Abban a néhány szóban, amelyet az eskümtüntől foglaltott s amelyet megtartani esküvel fogadott, óriás áldozatok egész sora, visszazobozhatatlan javak visszautasítása foglaltatott. A férfias energiának tulfeszített erejére volt szükség, hogy valaki letehesse azt az esküt.

Az a negyedóra, amely alatt a Burgban lefolyt ez a következményekkel terhes aktus, nemcsak a főherceg életében a legdrámaibb momentum, hanem nevezetes esemény a Habsburgok történetében is. Ritkán kellett az uralkodó-család valamely tagjának akkora férfias erőt, oly rezignációt tanusítania, mint amilyent Ferenc Ferdinánd cselekedetében látunk. Ha transzponálnók ezt az eseményt a polgári életbe, akkor éreznők csak ki egész jelentőségét. A szív szerelme akkora áldozatokra edzette az ifju főherceget, amilyenekre igen kevés ember határozta magát.

Lemondott arról, hogy felesége valaha is császári és királyi koronával ékesíthesse fejét. Aki ugy szereti szíve választottját, mint ez az ifju Habsburg, az érezheti csak: mit jelent országok bódolatát megvonni szerelmesétől, akinek pedig a szíve indulata szerint az egész világot a lába elé fektetné.

Lemondott arról, hogy esetleg születendő gyermekei tagjai lehessenek az uralkodóháznak s valaha is jogot formálhassanak a trón-utódlásra. Aki ösmeri a szülői szeretetet, tudni fogja, hogy gyermekökért még a napot is lehoznak az égről a szülők. S Ferenc Ferdinánd lemond még azokról a javokról is, amelyek megilletnék vérszerinti utódait, ha házassága egyenrangú volna.

Lemond arról, hogy a király felesége királyné legyen, lemond arról, hogy a király fia királyi legyen. A magasba emelkedni vágyó dinasztikák sorából levezei a tulajdon ágát az arisztokrácia soraiba.

Lemond arról, hogy a szíve hálványát akkora rangtiszelet vegye körül, amekkora körülveszi őt magát. Az etikett megsontosodott szabályai szerint az ő felesége, akinek királynénak kellene lennie, kisebb rangú lesz, mint valamely csöpp uralkodó dinasztia tagja. Gyermekei grófok és grófnők lesznek messzi hátrakerülnek a rangfokozatokban. Mindenről, mindenről lemondott, ami csak arra emlékeztetheti, hogy királyi hitvesről, királyi gyermekekről van szó.

A demokraták ugyan azt fogják mondani, hogy az ember csak ember, akárminő titulusal ajándékozzák is meg. Azt fogják mondani, hogy rangot veszteni annyit, mint semmit sem veszteni, mert a rang nem jellemzi az embert. Nem is erről szólunk, mint visszaszereshetetlen veszteségről. Szólunk arról a ritka nagy férfierőről, amely a szerelem

szent szavára hallgatva le tud mondani mindarról, ami millió és millió embernek elérhetetlen becsüvége.

Igaz Habsburg-lovag Ferenc Ferdinánd. Hőstettet vitt ma véghez. Akik szíve szerint taksálják a férfit, meg fogják szeretni benne ezt a gyönyörű erényt. És lehetetlen, hogy megilletődés nélkül tekintsenek rá azok is, akik egészen benn élvén a rangok, a kiváltságok, az etikettszabályok megsontosodott világában, nem tudják észszel fölérni, hogy ekkora áldozatokat hozhat egy császári és egy királyi trón várományosa. Az ész csakugyan nem hatol idáig. Mert ez egészen a a szív dolga.

És mert csakugyan a szív ügyéről van szó, világos, hogy mért nem hatott az ifju főhercegre semmi kapacitáció. Kérték, felvilágosították. Panaszkodtak neki. Nem hatott senki szavára. Elküldték egy esztendőre, hosszú világkörűl utra: talán feled, talán kiveri fejéből ezt a tervet. Nem használt semmi. A terv nem a fejében volt, hanem egy sokkal rejtettebb helyen, amelyhez csak egy valaki, egy bájos ara bírja a kulcsot: a szívben. Kineveztek magas katonai rangra, rengeteg gondot, munkát, tennivalót halmozván rá. Végezte a terhes munkát, dolgozott fáradhatatlanul. De a munka csak megedzette. A politikai okosság szava tehetetlennek bizonyult. Érzelmek megalkották lelke jövőjét, paradicsomát: semmi diplomáciai furlang sem üzhette ki onnan többé. Lett, ahogy az ő szíve akarta. A legnagyobb áldozatok árán, amiket egy Habsburg-főherceg csak hozhat.

A mai aktus hősi aktus volt. Tiszteletet követel és szeretetet ébreszt. Mert az ember legelső rangú kritériuma a szív, aki ebben nagy, az nagy mindenképpen. A szívnél kezdődik az ember, abból sugárzanak ki többi

TÁRCA.

Abdallah.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Molnár Ferenc.

Egy városligeti villában vacsoráztunk április harmincadikán. Ejjél után bekísértük a városba a hölgyeket s amikor a kapu előtt magunkra maradtunk hármán, fiatal emberek, az egyik azt tanácsolta, hogy menjünk ki a városligetbe, ahol a nép megvárja május elsejét. Kocsiba ültünk s tíz perc múlva künn voltunk. Az ugynevezett vurstli azt a benyomást tette rám, mintha vasárnap délután volna, csak hogy napfogyatkozás idején. Az ördöghinták, csónakhinták sikoltó verklhang mellett forogtak. Fantasztikus birkák függtek a hintaköteleken, felendültek a sötét égbolt felé, a nagy kerék örült gyorsasággal forgott, s alatt a mindenféle színű lámpák közt, a pazar fényben ragyogó ringlispilek körül negyvenezer ember várta május elsejét. Megdöbbenő látvány volt ez az éjjeli vasárnap délután. A vendéglőkben egy hely se maradt üresen. Az asztaloknál énekeltek az emberek, négy-öt budakeszi banda csattogott, a mutatványos bódék kikiáltói túlkölte, harangoztak, kiabáltak, nádpálcáikkal csapkodták a vászonra pingált csataképeket, s ebben a nagy zsvajban időrel-időre pokoli robajjal zudult le a hullámvast vasokcsija, tele visitózó eselédleányokkal.

És tele volt a levegő orgonával. Kis lednyok nyálabszámba adták el a frissen szedett virágot s a hűvös tavaszi éjjel terhes volt ettől az illattól.

Sokáig köszáltunk a tolongó áradatban s körülbelül fél három lehetett, amikor beszédbe ereszkedtünk a panoptikum kikiáltójával.

— Ne mulasszák el az urak — mondta — mert ilyet még sohase láttak.

Azzal megint ordítani kezdett a lassan vonuló tömeg felé:

— Itt látható Zájén Abdallah, a három méter magas szerezsen óriás! Bemutatja hazája fegyvertáncait, az afrikai hadi-üvöltést és kétméteres pallosával többször ellensége felé suhint! Először hely husz, második hely tíz, harmadik hely csekély öt krajcár!...

Megint felénk fordult:

— Tessék, urak, nem fogják megbánni.

Bementünk a panoptikumba, amelynek utolsó termében volt a szerezsen csoport szinpadja. Már akkor nagy volt a füst és a lócaon emberek bóbiskoltak. A közepén kétágu gázlámpa alatt volt a pódium, ennek a szélein ültek a szerezsenek. Az előadás csak egy félóra múlva kezdődött, de azért már elegen voltunk nézők. A legutolsó sorban a falnak dőlve négy csirkefogó aludt egymás mellett. A lóca szőlen egy öreg ur szivta virzsiniját. Egy másik lócaon hátracsapott sipkával egy baka ült, mellette a szeretője — kövér, piros lány, aki a katonára vállára hajtotta fejét és aludt. Ez is bóbiskolt már, de néha fölriadt, s ilyenkor nagy vörös kezét végighuzta a leány simára fésült fején. Vártunk, vártunk és egyre többen jöttek. A lócaok lassan megteltek, a füst már tűrhetetlen lett, a gázlángok majdhogy el nem veszték benne. Egy cillinderes ur járkált a dobogón és beszélt a nézőkkel. Majd az első csöngetésre a sarokban megmozdult egy csomó piszkos pokróc és kímáztott alá Zájén Abdallah, a szerezsen óriás. A csirkefogók is felébredtek, s azonnal nevetni kezdtek. Abdallah nyújtózott.

Igazán nagyon magas volt, de végtelenül, szomorúan sovány. Meg lehetett számlálni a bordáit, s a lába mintha tisztára csak csontból lett volna. A karja volt a legvékonyabb. De a

szeme tüzből égett, fehéren világított ki fekete arcából.

— Abdallah! Abdallah! — kiáltottak, akik már ismerték. Egy idő óta népszerű volt a ligetben.

Ő is mondta:

— Abdallah, — és mosolyogni próbált hozzá. Már fullasztó meleg volt a teremben s ami még kellemetlenebb, nem volt elég világos. Es piszkos mindenütt. A baka hortyogott, mire meg-lökdösték. Erre a szeretője is felébredt s dörzsölte a szemét.

— Aj de randa — mondta a katona, mint aki rút látványra ébred.

Abdallah a pódium elé jött és köszönt nekünk. Valahogy törte a német szót.

— Hova való? — kérdeztük.

Száraz kezével nagyon messzire mutatott és mondta:

— Afrika, Afrika.

Szomorunak látszott s önkéntelenül is megkérdeztem tőle:

— Miért nem megy vissza?

— Nincs pénz — felelt.

Aztán elmondta, hogy azért szökött meg, mert pénzt akar szerezni. Az a német, aki Berlinbe vitte, kifosztotta. Kosztért, rubáért — még ezért is — mindent levont. Ügyetlenül burkoltan azt is megmondta, hogy egy lánnyal szökött meg. Szeretett volna egy állatkertbe bejutni, de nem vették fel sehova. Ugy beszélt az állatkert-ről, mint valami nagy akadémiairól, ahová nehéz bejutni, ahol lenni dicsőséges és jó. Itt éppen volt egy kis rongyos trupp, hát beállt ide.

Kellettlen mozdulatot tett a kezével, amikor róluk beszélt. Ezek nagyon másodrangu szerezsenek lehettek. Aztán köhögni kezdett és a mel-lére utatva rekedt hangon mondta:

— Krank... krank...

Láttuk, hogy fekete arca lúzban ég. Köszön-tés, minden szó nélkül odább ment, vállára huzta

minőségét. A verőfény, amely abból világít, minden cselekedetet megarányoz. Sőt a biblia szerint minden megbocsátatik érte. Ha a szeretet a legnagyobb feloldozó a gyarlóságokkal telt embernél, bizonyára a legkésebb kerete a derék emberek cselekedeteinek. Királyi tett volt, amit a magyar trón várományosa véghez vitt. Megarányozza az az erény, amelyért véghez vitte: a szív szerelme.

Ferenc Ferdinánd főherceg meglehetősen elvonultan élt eddig, kevesen ösmerték egészen, kevés szó esett róla. Ez az első cselekedete, amellyel magára vonta országos, sőt az egész világ figyelmét. Ez a nyilvános életének kiinduló pontja. Jó okunk van az élete folyásához viruló reményeket fűzni. Aki így kezdi külső életét: jól kezdi. Aki mindjárt feltűntével a nagy lemondások egész sorára képes a szíve szerelméért, az megérdemli, hogy szeretettel vegyük körül. Mindenki, aki a szív nemességét az erények legnagyobbikának ösméri, a palotában és a kunyhóban lakók egyaránt, az öröm rózsáit hintik a fiatal lovag utjára. Járjon rajta dicsőséggel s hallgasson mindenkor annak a nemes érzelmenek szavára, amely erre a mai hőstettre sarkallta. Akkor a legnagyobb testőrgárdát állítja maga köré: a nagyszívű emberek gárdáját.

BELFÖLD.

A kvóta. A kvótáról szóló királyi döntést a *Budapesti Közlöny* holnapi száma teszi közzé. Ugyanakkor közli a döntést a *Wiener Zeitung* is.

Az 1899. évi állami zárszámadás. Az állami számvételeknél hetek óta serényen folynak az állami zárszámadások egybeállításával kapcsolatos munkálatok, amelyek mellett éppen csak a legsürgősebb folyó ügyeket intézik el. A minisztériumok s különböző többi hatóságok már legnagyobbbész: átküldötték az 1899. évi kezelés eredményeit feltűntető könyvkivonatokat és leltári kimutatásokat, melyekből az állami zárszámadás készül. Ezeknek érdemleges felülvizsgálása és feldolgozása az idén a szokottnál nagyobb munkával jár, mert a zárszámadások berendezése megváltozott. Ugyanis az 1899. évi költségvetés volt az első, melyre nézve az új számviteli rendszabályai nyertek alkalmazást, hasonló alaki berendezés mellett kell a zárszámadásnak is készülnie, melynek szerkezete tehát

a kopott futószőnyeg — mint primadonna a belépőjét — és furcsán emelve lábát másfelé lédörgött.

— Abdallah, Abdallah, — kiabáltak tulnan a szuhancok. Bairól is hívták. Abdallah népszerű volt.

Megint csöngöttek a s a cilinderes ur a pódiumra lépett.

— Neven Weisz Vilmos igazgató — kezdte s rövid, betanult beszédben elmondta, kik ezek a feketék és mit fognak csinálni.

Azzal visszatette fejére cilinderét s egyet fűttengett. Megszólt a dob és egy bánatosan ríktó sip, amely mindig ugyanazt a három-négy hangot fújta. Volt ebben valami nagyon idegen vágyakozás, szomorú egyhangúság, amint a két hangra hangolt ústdob kongott s a messi síkokra szóló sip rikoltani kezdett. Eszre se vették, már táncoltak erre a zenére a feketék. A közönség nagyokat röhögött a rángatózó, csoszogó, alig-alig forduló táncban. A négerek járták, komolyan, nem hederítve semmire.

A tánc után következett Abdallah száma. Ezuttal borzalmasnak igyekezett látszani szegény. Nagy pajzsokkal, pallossal jött be s a vállán hatalmas íj függött. A fogát csattogtatta, kimeresztette a szemét és elkezdte a fegyvertáncot.

— A hadi fegyvertánc! — jelentette Weisz Vilmos ur.

Abdallah nagyot csapott a pallossal pajzsára, s torokhangon kiabált, hadarva az ő nyelvére, amely tele volt d s r betűvel. Különös ritmus szerint toporzékolat, suhintott a pallossal, fejé fölé kapta a pajzsot, s egyre nagyobb hűvel járta. A pódium porzott, ahogy ez a nagy ceont ugrált rajta, szinlelt ellenséggel küzdve.

az eddigi zárszámadásoktól több tekintetben eltérő lesz. E változások mellett *Rakossy István* az állami számvételezők alnöke több más irányban is módosítani és kiegészíteni kívánja az állami zárszámadást, hogy azt minél áttekinthetőbbé s egy tudományos, mint gyakorlati szempontból minél könnyebben használhatóvá tegye.

A trónörökös házassága.

— A *Budapesti Napló* kiküldött tudósítójától. —

Bécs, június 28.

A Burgnak ugynevezett titkos tanácsosi terme volt a nagyjelentőségű ünnepi aktusnak színhelye. Aránylag kicsi helyiség, száz ember is alig fér el benne. De barátságos hely, világos selyemtapétájú falain császárok és császárnék arcképei függenek. Ma — egészen szokatlanul — két butordarab volt a teremben elhelyezve. Egy háromlépcsőnyi emelvényen drága aranybrokát menyegyzettől borított trónszék állott a felső ur számára. Jobbra a tróntól egy aranyozott asztalka, biborselyem takaróval leborítva; az asztalkán egy aranyfésület, mellette az evangélium s előtte egy diszes kis tintatartó. Ezt a berendezést kellett idehevenyészni a mai ceremónia számára.

Tanukul ő felsőge parancsára a nagykorú főhercegeket s a titkos tanácsosokat hivta be a főudvarmesteri hivatal. A főherceagszónokok s a kiskorú főhercegek nem hívtak meg. A gyűlékezést háromnegyed tizenkettőre szabta meg az udvari meghívó, a ceremónia kezdetét pedig pont délre. De a társaság már egynegyed órával a meghatározott idő előtt egybe volt gyűlve: a főhercegek a belső termekben, a titkos tanácsosok az aktus színhelyén. Külön csoportosultak az osztrákok és külön a magyarok. A gyűlékezést nem volt oly szin pompás, mint máskor szokott lenni. A gazdag koloritot a magyar urak díszruhája szolgáltatja egyébkor; de ma az udvari gyász miatt, amelyet Joinville herceget rendelték el, fekete díszmagyarban és oxidált ékszerekben jelent meg a magyar kontingens. Még így is látványosabb volt, mint az osztrák urak az ő hihetetlenül fakó staatskleidjukban, ami vékony aranyhímzésű frakkból és aranybordűrös nadrágból áll. Valamelyes szinhatást csupán a *Gruscha* bécsi hercegek misemondó-inge és a mi *Schlauch* bibornokunk piros palástja tett. No meg a *Goluchowski* külügyminiszteri egyenruhája, amelynek sűrűbb és dusabb az aranyhímzése, mint a közönséges osztrák minisztereké.

Egyre jobban ordított, a pallost mind gyorsabban forgatta, a pajzsot hozzá-hozta csapdosta. Háttal sorban álltak a feketék, verték a dobokat, énekeltek, sipoltak s mindez ugyanarra a saúta ritmusra ment, amire Abdallah táncolt.

Láttuk, hogy fogta a mellét és folyton köhögött.

— Nem bírja ezt a klimát — mondta Weisz Vilmos ur.

A klimát nem bírta szegény, de azért táncolt, ugrált, verte a pajzsot és ordított, amikor a köhögés engedte. A közönség nagyszerűen mulatott, nevetett, tapsolt, s folyton ordította a nevét:

— Abdallah! Abdallah!

Most már nagyon oda volt a nyomorult Abdallah, s már ugylázott, hogy a táncot se bírja. Inkább csak dobálta iromba nagy testét, fejé le-lecsuklolt a mellére, s a karja alig bírta a pallost. A toporzékolás is mindegyre kisebb térre szorított, végre már csak egy helyen emelgette a lábát. Aztán minden előzetes tántorgás nélkül egyszerre végigesezt a dobogón, nagyot zuhanva.

Óriási röhögés lett a teremben. Háttal tapsoltak és mind a négy csirkefogó egyszerre fűtyülni kezdett.

Abdallah nem kelt föl. A röhögés lassan elhalt, s a feketék éneke is abbamaradt. Csak a dob szólt még egyre, panaszos, kongó hangon.

Weisz ur felment a pódiumra és emelgetni kezdte Abdallah. A nagy test nem mozdult, csak a fejét próbálta fölemelni, de lehanyatlott. Már akkor ott volt mellette egy fekete lány. Ez lehetett az, aki megszökött vele. Nem bírták fölemelni. A dob egyre szólt, kongott háttal, az

Pont háromnegyed tizenkettőkor vonult be az udvar. Legelől az ősz fejedelem dallás alakja, skarlátzsinórú tábornagyi uniformisban. Mindjárt utána a nap hőse, Ferenc Ferdinánd következett, a gyalogsági tábornagykok krémzsinór kabátjában s aranyzsinóros piros nadrágjában. Mögötte jöttek rang szerint sorakozva a többi főhercegek élőkön a délceg Ottóval, Ferenc Ferdinánd édes öccsével, aki mélységes szeretettel tekintett bátyjára.

A felsőge ur egyenesen felmegy a trónra. Tőle jobbra, az asztalkával szemközti Ferenc Ferdinánd foglal helyet, balján Nostitz grófnál, főudvarmesterével. A tróntól balra a többi főherceg helyezkedik el. Velük szemben a titkos tanácsosok két csoportja félkört alkot. El félkör és a trón közt *Goluchowski* áll, jobbán *Sell* Kálmánnal, balján *Körberrel*.

Ő felsőge kalpagját maga elé helyezi, felteszi pápaszemét, kigöngyöl egy írást s olvasni kezdi beszédjét. Azon a mély, kellemesen csengő baritonhangon szól, amelynek férfias erejét jól ismerjük, koményan ojtja a szót, jól megnyom minden egyes kitélt. Csak egy helyütt esik ki a sodrából. Ott, ahol beleegyezésének megadását emlegeti, mint újabb jelét a kedvelt unokaöcsé iránt való kegyének. Itt megremeg a különben szilárd hang, valami erős érzés vibrál benne, az arcot pillanatra elborítja valami, talán emléke annak a nagy lelki küzdelemnek, amely ezt az elhatározását megelőzte. De ez a hőselkü aggyatyan csakhamar ismét lebirja indulatát s megmutatja, hogy még mindig tud parancsolni a szívének. Aztán folytatja a szót ismét szilárd hangon, erős nyomatékkaal, mintha semmi sem történt volna. A beszéde ez volt:

Ferenc Ferdinánd főherceg, kedvelt unokaöcsénk, szívének vágyát követve házassági frigyre óhajtott lépni Chotek Zsófia grófkisasszonnyal. Iránta érzett kegyemnek újabb jeléül megadtam kedvelt unokaöcsémnek e házasság kötéséhez beleegyezésemet, amely uralkodóházunk ősi törvényeinek értelmében e frigy létrejöttének mulhatatlan előfeltétele. Ferenc Ferdinánd főherceg ur a házasságkötés előtt nyilatkozatot fog családja állásáról tenni s azt esküvel is meg fogja erősíteni. Önöket, uraim, azért birtam egybe, hogy tanui legyenek ennek az ünnepies cselekedetnek. A főherceg ur ki fogja nyilatkoztatni, hogy ez a ház-

énekesek mögött, aztán egyszerre abbahagyta. Elhallgattatták. Mindenki lelélt a lócára, hogy lássa, mi lesz a szerencsével. Abdallah pedig köhögni kezdett, oly borzasztóan, hogy szinte fájt hallgatni. Csak egy vadember tud így köhögni: mélyről, hörögve, sivító, félig-meddig ugató hangon, nagyon kinosan. Nagy testét föl-fölvette, ráta a roham.

Weisz ur igaztolt volt. Megizzadt az emelgetésben, aztán egyet gondolt, levette cilinderét és így szólt:

— Tiszelt közönség, hirtelen közbejött rosszullet miatt... az előadás megtartása... elnézés kérik...

Hogy nem boldogult, rámutatott az egyre köhögő Abdallahra és a maga hangján mondta: — Nem lehet tovább, most rájött a roham!

A közönség látni akarta, milyen az, amikor rájön a roham, de a panoptikum emberei lassan kiteszkolták a népet. Néhányan — az uribb része és a baka, aki nem hagyta magát — beem maradtunk.

Most még borzasztóbban hangzott az fros teremben Abdallah köhögése. A négerek nekiestek, fölemelték és lecipelték a pokrócokra. Mellette jajgatott, üvöltő hangon sirt a lány. Megborzongott a hátam, olyan rémületesen idegen volt nekem ez a jelenet. Oly erősen éreztem azt a rettenetes nagy faji különbséget Abdallah és magam közt. Oly távoli, oly ismeretlen volt ez a sírás, és a sakalugatásához hasonló köhögés, az a sok mereven bámoló fekete arc, amelyen az én európai szemem semmi nyomát nem bírta meglátni a részvétnek.

Abdallahnak egy két zsebkendővel törölték a vért a szájáról. A köhögése gyengült. De a

Fényképészeti műkedvelőknek!

Kitűnő fényképészeti szalon- és utazó apparátusok, új, felülmulhatatlan pillanati kézi-apparátusok

MOLL A. császári és királyi udvari szállítónál, BÉCS, Tuchlauben 9. sz.

Kívánatra nagy képes árjegyzék.

Esem ártólég alapítottatt 1854-ben.

sága morganatikus természetű, hogy ilyennek tekintni most s ugyanilyennek fogja mindenha tekinteni; ki fogja jelenteni, hogy ismeri a morganatikus házasságok jogi következményeit, azokat elfogadja és sohasem fogja megmásítani. Császári és királyi házam minisztere fel fogja olvasni a nyilatkozat szövegét.

Egy pernyi csend, mialatt a háttérből előlép egy uniformis hofrath (*Schultes lovag*) s átnyújt gróf Goluchowskinak két iratot. A Ferenc Ferdinánd által aláírandó nyilatkozat ez. A külügyminiszter a magyar és a német példányt egyszerre kapja kezébe. A magyart leteszi az asztalra s a németet kezdi hangosan felolvasni.

A nyilatkozat szövezerint így hangzik:

Mi Ferenc Ferdinánd Károly Lajos József Mária osztrák-estei főherceg stb. szilárd és jól megfontolt elhatározásunknak jelentjük ki, hogy házasságra lépünk méltóságos chotkowi és wognini Chotek Zsófia Mária Jozefin Albina grófnővel, a főnémes csillagkereszt-rend hölggyével és az elhunyt chotkowi és wognini Chotek Bohuszláv grófnak, ő császári és apostoli királyi felsége titkos tanácsosa és kamarása és főpálcámesterének és ennek szintén istenben boldogult nejeinek, Vilma grófnőnek, született vichniti és teitaui Kinsky grófnő csillagkereszt és palotahölggye leányával. Ehhez a házasságkötéshez a felséges ausztriai házban régől fogva fennálló szokásnak és a bennünket kötelező házi törvények rendelkezéseinek megtartásával kikértük ő császári és apostoli királyi felsége, I. Ferenc József dicsőségesen uralkodó császár és király, felséges nagybátyánk, mint a nevezett ausztriai ház legmagasabb fejének beleegyezését és ő felsége ezt legfelsőbb kegyelmének és jóindulatának új bizonyítékaként nekünk kegyesen megadni méltóztatott.

Mielőtt azonban a házassági szöveget megkötnénk, — hivatkozással a felséges ausztriai ház fentemlített házi törvényeire, amelyeknek rendelkezéseit mi, tekintettel az általunk megkötendő házasságra, még különösen is egész tartalmukban elismerjük és kötelezőknek jelentjük ki, — indittatva érezzük ma-

nyomorult fekete szeretője most még jobban szívott, toporzokolt és verte a combját. Weisz ur szeladgált, valóságos cirkázott ide-oda a fekete csoport és a vízvezeték közt, horta a vizes kendőket és kiabált:

— Steiner, szaladjon orvosért!

Mocidtetten erre és sietve indultam kifelé. Nem tudtam nézni, hogy hal meg a panoptikumban egy afrikai néger. Nagyon tele voltam kegyetlenséggel. Weisz urat — aki pedig utóvégre csak a kenyerét akarja megkeresni — pofon tudtam volna verni.

Az ajtóban még hallottam a néger leány sívó ordítását, amint ezt sirta:

— Abdallah!

De nem úgy, ahogy mi mondjuk ki, hanem nagyon mástörmán.

Kiértem az utra, ahol most még sokkal több ember zsvajgott. Kelet felől vörös volt már az ég, derengett. Hűvös volt kinn és minden tele, tele oronával. És ahogy neki akartam indulni a tolongásnak, utat szorítottak a tömeg közt, mert jöttek a szocialisták. Elöl a vörös zászlót hozták erős, szép fiatal emberek, utánuk tömött nyolcas sorokban frissen jött a többi. Énekeltek és daluk messze viharzott el a sok ezer ember fölött. Hogy közelünkbe értek, már mindenki énekel, sülvöve harsogott, zengett az induló. Magasra emelték tábláikat, amelyekre ez volt írva: „Jogot a népek!” „Általános szavazati jog!” A Marseillaisét énekeltek május elsejére, napkeltekor és talán csak egyedül én tudtam, hogy benn a piszkos szőnyegeken haldoklik a törő Afrikának egy nyomorult árva gyereke, aki nem tudott, hiába, nem birt bejutni az állatkertbe.

gunkat megállapítani, hogy házasságunk Chotek Zsófia grófnővel nem egyenjogú, hanem morganatikus házasság, és ilyennek tekintendő most és minden időkre, minek következtében sem hitvesünket, sem az Isten áldásával e házasságunkból remélhető gyermekeinket és azok utódait nem illetik és azok által nem lehetnek és ne legyenek igényelhetők azok a jogok, méltóságok, címek, címerek, előjogok, stb. stb., melyek az egyenjogú hitveseket és a főherceg uraknak egyenjogú házasságokból eredő utódait illetik.

Különösen elismerjük és kifejezetten kijelentjük még azonban azt, hogy a fentemlített házasságból származó gyermekeinket s azok utódait, miután ezek nem tagjai a felséges ausztriai háznak, a birodalmi tanácsban képviselt királyságokban és tartományokban és e szerint az 1723: évi I. és II. törvényekkel értelemében a magyar korona országaiiban sem illeti trónörökösödési jog és azok a trónörökösödésből ki vannak zárva. Kötelezzük magunkat szavunkkal, hogy a mostani nyilatkozatot, melynek jelentőségének és horderejének teljesen tudatában vagyunk, minden időkre úgy magunkra nézve, mint hitvesünkre és az e házasságból származó gyermekeinkre és ezek utódaira nézve kötelezőnek elismerjük és hogy soha sem fogjuk megkísérteni, hogy ezt a mostani nyilatkozatunkat visszavonjuk, vagy valamit tegyünk, ami arra célozna, hogy annak kötelező erejét gyengítse, vagy megszüntesse. A jelen, két példányban kiállítandó nyilatkozat hitelül ezt az okmányt sajátkezüleg aláírtuk és főhercegi pecsétünkkel elláttatuk.

Ahítatos csendben hallgatta meg a gyülekezet a deklarációt. A titkos tanácsosok arcán szinte lázas feszültség tükröződött az utolsó szög s noha az alkalom ünnepi volta s az uralkodóház jelenléte tökéletes némaságot parancsolt, az urak nem tudták leküzdeni emberi gyarandóságukat s a felolvasás végeztével végigmorajlott a gyülekezeten egy halk nesz: a helyeslés, a megnyugvás és talán a kielégített szennációvágy diskrét megnyilatkozása.

Maga Ferenc Ferdinánd katonás feszességgel állott helyén, arcán a boldogság derüje sugárzott s egy-egy jelentősebb mondatánál a nyilatkozatnak meg nem állotta, hogy ne bolyintson a fejével.

Aztán következett az aktus orompontja: az eskü. Ferenc Ferdinánd odalépett az asztalkához s előbb aláírta a két okmányt. A németet németül. A magyart így: *Ferenc Ferdinánd főherceg*. Ezután felkelt, levetette keztyűjét, jobbkeztét a feszületre tette, amelyet Gruscha bibornok tartott elébe, balkezelével három ujját pedig esküre emelte és hangosan csendült ajkáról a szó, komoly arccal, de láthatóan boldog érzéssel mondta el azt a fogadalmat, amely rettentően súlyos áldozatot kíván tőle, de megszerzi szerető szívének azt, amire olyan régóta és annyi hősi kitartással vágyott: a boldogságot. Az eskü így szólt:

Esküszöm a mindenható és mindentudó Istenre, hogy az előttem felolvasott és általam aláírt nyilatkozatot tökéletesen megértettem, s hogy a benne foglaltakat elfogadom s kötelezőnek ismerem el, valamint a jövőben is változatlanul és hűségesen meg fogom mindazokat tartani és semmi olyat soha tenni nem fogok, ami akár az e nyilatkozatban foglaltakat, akár legfelsőbb uralkodóházunk házitörvényeit megváltoztatná. Isten engem úgy segítjen!

S ezzel vége is volt az egész ceremóniának.

Ő felsége lelépett trónjáról és elhagyta a termet, a főhercegek követték s a titkos tanácsosok is azonnal széjjelozottak. Pont dél volt, amikor az első kocsi kirobortak az udvarból. A Burg főhercege történetesen épp ebben a pillanatban lépett fegyver alá, hogy imával köszöntse a déli harangszót.

— *Zum Gebet!* — vezényelte az őrség parancsnoka.

Denn a Burgban is imára dobbant két szív: az öreg királyé, akitől ismét súlyos áldozatot követelt a végzet s egy ifjú, boldog vőlegényé...

Bécs, június 29.

A nagyfotosságnak közjogi aktusról szóló félfhivalos tudósítás így szól:

A Burgban ma délben ment végbe *Ferenc Ferdinánd* főherceg ő felsége ünnepies esküvőtelének közjogi aktusa *Chotek Zsófia* grófnővel kötendő morganatikus házassága alkalmából.

Ferenc Ferdinánd főherceg ő felsége, a császár és király ő felsége, a főhercegek, a legfőbb udvari méltóságok, a titkos tanácsosok és mind a két állam miniszterei jelenlétében ünnepiesen azt az esküvel megerősített nyilatkozatot tette, hogy *Chotek Zsófia* grófnővel kötendő házasságának jogi természetét jóvendőbeli hitvesére és az ebből a házasságból eseeleg származó gyermekekre nézve elismeri.

Az ünnepélyen különösen sok magyar titkos tanácsos vett részt. Jelen voltak az osztrák minisztereknek és osztrák titkos tanácsosok kivül a közös miniszterek, *Széll Kálmán* miniszterelnök, báró *Fejérváry Géza*, *Lukács László*, *Wlassics Gyula*, *Darányi Ignác*, *Hegedűs Sándor*, *Ploz Sándor*, *Cseh Ervin* és gróf *Szechenyi Gyula* magyar miniszterek, *Perczel* Dezső a képviselőház és báró *Vay Béla* a főrendiház elnöke, a főpapság részéről *Gruscha* hercegérseken kivül *Schlauch Lőrinc* bibornok, nagyváradi püspök; továbbá gróf *Khuen-Héderváry*, báró *Radvánszky Béla* koronaőr, gróf *Apponyi Lajos* udvarnag, gróf *Bathányi Lajos*, gróf *Festetics Taszán*, *Gromov* Dezső, *Berzevich Albert*, gróf *Keglevich István*, gróf *Andrássy Géza*, *Láng Lajos*, báró *Nopcsa Ferenc*, a néhai Erzsébet királyné főudvarmestere, gróf *Szechenyi* Manó, gróf *Szechenyi* Tivadar és gróf *Csekomy* Endre v. b. t. tanácsosok. A magyar urak mind magyar díszben jelentek meg gyászokzerekkel.

Tizenkét óra előtt megjelentek a nagy lakosztály audiencia-terében *Ferenc Ferdinánd*, *Ottó*, *Ferdinánd Károly*, *Lajos Viktor*, *Ferdinánd* toszkánai nagyherceg, *Lipót Ferdinánd*, *József Ferdinánd*, *Péter Ferdinánd*, *Henrik Ferdinánd*, *Lipót Szalvátor*, *Ferenc Szabály* Frigyes, *Jeno*, *Jozsef*, *József Ágost* és *Ratner* főhercegek. A titkos tanácsosok szobájában megjelent *Gruscha* bécsi hercegérsek, továbbá a legfőbb udvari méltóságok, a titkos tanácsosok, a közös, a magyar és az osztrák miniszterek.

Liechtenstein Rudolf herceg, első főudvarmesterek arra a jelentésére, hogy minden készen van, ő felsége a főhercegekkel a belső lakosztályból a titkos tanácsosok szobájába ment.

A teremben ő felsége számára gyönyörű mennyezet alatt trón volt fölállítva, amelyen ő felsége helyet foglalt.

Ő felsége előtt a trónról jobbra állott *Ferenc Ferdinánd* főherceg ő felsége, mellette pedig balról *Nostitz-Rhienek Albert* gróf főudvarmester. Ő felségétől balra a többi főherceg állott.

A trón előtt a közepén állott gróf *Goluchowski* Agenor közös külügyminiszter és a császári és királyi ház minisztere, oldalán *Széll Kálmán* és dr. *Körber* miniszterelnökök, oldalt balra dr. *Gruscha* bibornok hercegérsek és jobbra *Schultes* Károly lovag udvari és miniszteri tanácsos, aki mint államjegyző szerepelt. *Liechtenstein* Rudolf herceg első főudvarmester a trón előtt jobbra foglalt helyet, odább pedig gróf *Czirák Béla* főudvarnag, a titkos tanácsosok és a miniszterek helyezkedtek el.

A tróntól balra álltak *Montenuovo* Alfréd herceg helyettes főkamárás, a testőrkapitányok és *Bolfras* Artur tábornag, ő felsége főhadcségedé.

A király a trón előtt állva, mint az uralkodóház feje — beszédében mindig ezt a szót használta: *Erbhaus* — felszólította a jelenlevőket arra, hogy legyenek tanúi a most következő ünnepies aktusnak. A jelenlevők mély meghajlással jelezték, hogy a király parancsát követni fogják.

Az Én Ujságom

október havában a tizedik évfolyamába lépett. Meséivel, verseivel, elbeszéléseivel, gazdag, változatos, mulattató tartalmával, gyönyörű képeivel a legszebb, legjobb képes heti magyar gyermeklap. Szerkeszti Pósa bácsi. — Negyedévre csak 1 frt. Kiadóhivatal: Budapest, Andrássy-ut 10. szám.

Erre a császári és királyi ház és a közös ügyek külügyminisztere a trón lépcsőjére elő lépett és felolvasta azt az okiratot, amelyet az államjegyző neki átadott, mire Ferenc Ferdinánd főherceg 6 fensége az uralkodó előtt meghajolva, a tróntól jobbra álló asztalhoz lépett, amelyen a fészket állott, ott keztyűtlen jobbának két ujját a biboros hercegek által eléje tartott szentírásra tette, balkezdébe vette az eskümin-tát, az szótól-szóra felolvasta és így az eskümin-ta végéig fűzött esküt is letette. A főherceg az esküben ismételte a királyi beszédében foglaltakat.

Azután a másik asztalhoz ment 6 fensége, loflit az ott levő székre és aláírta a német és magyar nyelven ott fekvő okiratot és az esküszöveget. Ennek megtörténtével ismét meghajolt 6 fensége előtt és visszatért eredeti helyére, mire az államjegyző rányomta az okiratokra a főherceg pecsétjét. A király az egybegyűlteket köszöntötte.

Az okiratokat azután az állami levéltárban helyezték el. Az ünnepies aktus befejeztével 6 fensége visszatért belső szobáiba.

A szertartás után Ferenc Ferdinánd főherceg hosszabb kihallgatáson fogadta Széll Kálmán miniszterelnököt. Ugyancsak magánkihallgatáson fogadta még gróf Goluchowski közös külügyminisztert és Körber osztrák miniszterelnököt.

Széll Kálmán miniszterelnök és a legtöbb magyar miniszter már ma délután két órakor a gyorsvonattal visszautazott Budapestre. Darányi Ignác földművelésügyi miniszter holnap reggel tér vissza Budapestre. Báró Fejérváry honvédelmi miniszter még egy ideig Bécsben marad.

KÜLFÖLD.

A khinai veszedelem.

Budapest, június 28.

Tiencin felszabadítását nyomon követte Seymour fölmentése is, mely a távirati hírek szerint egy orosz csapatnak vagy legalább orosz vezetés alatt álló hadtestnek köszönhető. Oroszország e szerint komolyan benne van már az akcióban, amint az orosz lapok hangjából sejteni is lehetett. Erre vall a mozgósítás is, amelyről újabb és újabb hírek érkeznek, amelyekből nagyobb erőfeszítésre készülni. Így történt azután, hogy az amurvidéki mozgósítás híre Jokohámába érkezett, a japán kormány egy 20 ezer főnyi hadtestnek Khinába küldését rendelte el.

Ezekről szólnak mai távirataink, amelyek itt következnek:

(Tiencin fölmentése.)

London, június 28.

A *Daily Express*nek jelentik Sanghaiból tegnap kelettel:

Alapos az a föltevés, hogy a segédesapat kiszabadította és szerencsésen Tiencinbe vitte Seymour tengernagyot.

A *Daily Mail*nek jelentik Csifuból tegnap kelettel, hogy a legújabb jelentések szerint az oroszok igen határozottan ügyzettel elfoglalták a tiencini arzenált. Azoknak a csapatoknak, amelyek Tiencint elfoglalták, állítólag legalább hat ágyújuk volt.

A *Daily News*nek jelentik Sanghaiból tegnap kelettel, hogy a boxerek elpusztították a mukdeni (Mandzsuria) hadiskolát. Hír szerint 3000 orosz nyomul ellenük.

Pétervári, június 28.

Alexejev altengernagytól tegnap kelettel következő jelentés érkezett Port-Arturból:

Egy Sirinski alezredes vezénylete alatt álló négy század orosz és ugyanannyi századból álló külföldi csapat e hó 26-ikán éjjel fölmentette Seymour tengernagy csapatait és 200 sebesültet Tiencinbe vitt.

Csifu, június 28.

Seymour tengernagy csapatait fölmentették. Seymour a csapattal visszatért Tiencinbe; számdéka: hogy Pekinget érintkezése lépjen, nem sikerült. Csapatai sokat szenvedtek. Stössel orosz ezredes 10.000 főnyi nemzetközi csapattal utban van Peking felé.

Berlin, június 28.

A külügyi hivatal táviratot kapott, hogy Seymour tengernagynak és a vele levő követeknek felszabadítása sikerült. A felszabadító hadtest orosz vezetés alatt operált és felszabadította a körfőzár admirálist csapataival és a követekkel együtt. A követek most Tiencinben vannak, ahol, úgy látszik, még nem állították helyre a rendet, mert egy június 25-én kelt távirat szerint, e napon Tiencinben, a fegyvertár mellett, hol a khinaiak elszakították magukat, még harcoltak.

Tiencin felszabadításáról még a következő részletek érkeztek: Harmadfél órai ágyúharc után elhagytatták a khinai ágyúkat. Ezután a felszabadító csapatok keresztültrétek a khinaiak szinonáin. Különösen a japáni csapatok harcokzat valóságos halálmegevetései és rendkívül nagy veszteséget okoztak a khinaiaknak. A felszabadító csapatok vesztesége eke-kély. A khinaiak a fegyvertárhoz menekültek s az ott levő khinai csapattal egyesülve újra ellentállást kíséreltek meg, de a szövetséges csapatok ágyútüze elől innen is megfutamtak, miközben sok embert vesztettek.

A német és orosz csapatok megszállták a fegyvertárt és az erődöket, a többi európai csapat pedig sietett Seymour felszabadítására. Ez idő szerint 13.000 japán katona van Taku és Peking közt. A japáni kormány 35 gőzhajót bérelt, hogy még 20.000 katonát szállítson a khinai partra.

Berlin, június 28.

A német hajóraj parancsnoka jelenti Takuból, hogy a követek a partra szállt csapatoknál vannak.

Ugyanez a jelentés azt mondja, hogy a keresztények elbeszélése szerint Tiencinben 25-ikén még egyre tartott a harc, mert a városban kívül levő megerősített arzenál még a khinaiak kezében volt.

(A helyzet.)

Berlin, június 28.

A dél-santungi katolikus misszió helyzetéről a steyli misszió-ház a következő távirati jelentést kapta Freinademetz provikáriustól Ciningből (a Császárszatorna mellől):

A hittérítők oltalom nélkül és a legnagyobb veszedelemen vannak.

London, június 28.

Pénteken a német kontingens a khinaiak egy megerősített táborát foglalta el Tongkutól két mérföldnyire délre.

London, június 28.

A boxerek felgyújtották Vahsient Vajhajvától három napi járó földre. A hittérítőket és az idegeneket a khinai tisztviselők oltalma alatt sikerült biztonságba helyezni.

London, június 28.

Sanghaiból menekülnek az európaiak, különösen az asszonyok és gyermekek és annyira sietnek, hogy tegnap egy Ning-Po felé induló gőzös kénytelen volt a tüzi feekendőt használni, hogy a hajóhoz tóduló embereket visszaszorítsa.

Köln, június 28.

A *Kölnische Zeitung*nak jelentik Londonból, hogy Sanghaiból érkezett távirat szerint Tuan herceg az új fővárosban fiát császárrá akarja kiáltatni és a követeket tuszokul akarja visszatartani a végből, hogy a hatalmak beleegyezését kicsikarja. Sanghaiban az állapotok már valóságos pánikká fejlődtek és különösen az oroszoknak állítólag barbár eljárása ellen panaszkodnak.

Róma, június 28.

A Stefani-ügynökség jelentése szerint a kormány a sanghái olasz konzultól táviratot kapott, amely szerint a jangcevígyi tartományok alkirályai kijelentették, hogy tartományaikban készek a rend fenntartásáról gondoskodni, ha a hatalmak mindaddig tartózkodnak minden beavatkozástól, amíg a rend fenntartása biztosítva nincs. A konzulok mind elfogadták ezt az ajánlatot; és ilyen értelmű nyilatkozatot irtak alá.

(Japán akciója.)

London, június 28.

A *Daily News*nek egy takui távirata azt mondja, hogy Japán politikájának alapelve a defenziva, de hozzátesszi, hogy az ország hangulata megköveteli, hogy Japán jóvendőbeli nemzeti élete érdekében érvényesítse állását a hatalmak koncertjében.

Mint a *Times*nek Jokohámából jelentik, Japán most már 35 szállítóhajót bérelt ki. Ugyanennek a lapnak jelentik Hongkongból, hogy ott valamennyi idegen felajánlotta segítségét a gyarmat megvédésére,

Jokohama, június 28.

A japán kormány elhatározta, hogy 20.000 embert küld Khinába.

Bécs, június 28.

A *Pol. Cor.* jelenti Tokióból: Japán elhatározta, hogy óvatosságból egy hadosztályt mozgósít, hogy abban a helyzetben legyen, miként kellő erővel szembeállhasson azokkal a bonyodalmakkal, melyek az Észak-Khinában mind kritikusabbá váló helyzetből származhatnak. Ez az intézkedés azonban semmi

tekintetben sem jelent eltérést attól a politikától, amelyet Japán a khinai felkelés kitörése óta a hatalmakkal együttesen követ.

Ugyanez a forrás jelenti Londonból: Nem felel meg a tényeknek, hogy Japán a Khinában érdekelte hatalmak konferenciáját kezdeményezte. Tény azonban, hogy a japán kormány kérdést intézett a hatalmakhoz, vajjon nem volna-e indokolt, hogy tekintettel a mindinkább súlyosodó khinai helyzetre, a további lépések iránt közös eljárás céljából nyilatkozzanak.

Berlin, június 28.

A Wolff-ügynökség jelenti Sanghaiból tegnap kelettel: Csifu jelentések szerint Takuban 100 japán katona szállt partra, 200 japán és egy zászlóalj francia gyalogság követni fogja őket.

(Az orosz mozgósítás.)

Berlin, június 28.

A *Vorwärts* biztos forrásból arról értesül, hogy az orosz hadügyminiszter valamennyi hatóságot felszólított bizalmas táviratokba, hogy minden intézkedést megtegyenek az orosz hadsereg mozgósítására. A parancs június 18-ikán és 19-ikén ment szét és a pusztá mozgósításnál sokkal többről van benne szó. A német fegyverkezésről terjesztett hírek valótlannak. Eddig semmi olyan intézkedés sem történt, amely hivatalosan közölt intézkedések keretén túl megegy. A félhivatalos *Neueste Nachrichten* szerint a kormány intézkedett, hogy ha az eddigi rendelkezések elégtelenek lennének, nagyobb számban mozgósítás történjék.

Páris, június 28.

Bakarov orosz tábornok, az orosz vezérkar főnöke, néhány nap óta itt időzik és sűrűn tanácskozik a francia hadügyi és külügyi miniszterrel. A vezérkari főnök meghosszabbította Párisban való időzését június 14-éig. Tanácskozásának nagy fontosságát tulajdonítanak.

Berlin, június 28.

Oroszország hadi készülődéséről a *Berliner Tagblatt* pétervári levelezője azt jelenti, hogy a hadügyminiszter azonnal, amint a doni kerületben tett szemlejáról visszatért, keresztültréte az Amur-vidéki csapatok mozgósítását, állítólag gróf Muraviev akaratára ellen, aki komplikációktól tartott. A mozgósítói csapatok létszáma a következő: 44.000 ember gyalogság, 16.000 ember lovasság, 2600 ember tüzérség, 1200 nem harcoss, 13.600 tiszt, 3600 aliszt és 220 ágyú. A lovasságot kozák tartalékos csapatok behívásával 6000—8000 emberrel szaporítani lehet. A mozgósítás bizonyítja, hogy Oroszország Khinában át akarja venni a vezérlő szerepet. Azt a jelszót adják ki, hogy Oroszország nem harcol Khinában ellen, hanem régi barátságos érzületénél fogva a vele barátságban élő pekingi kormánynak felajánlja szolgálatait a lázadás megfékezésére. Nem lehetetlen, írja a levelező, hogy a khinai császárné tényleg segélyért folyamodott Pétervárra a lázadók ellen, miután meggyőződött arról, hogy az idegeneket nem lehet kiirtani. Pétervárott mindenesetre azt a véleményt táplálják, hogy a jelenlegi kormányzási mód Khinában nem maradhat fenn, és hogy a hatalmaknak, mihelyt a válságnak vége van, biztosítékokat kell teremteni.

(A német csapatok.)

Berlin, június 28.

A Wolff-ügynökség jelenti: A cirkálóhajóraj parancsnokától a következő távirati jelentés érkezett a partra szállt német csapatok számáraól és megoss-lásáról: Seymour tengernagynál a *Hertie* hajónak hét tisztje és 175 legénye, a *Hansan*nak hét tisztje és 152 legénye, a *Kaiserin Augustan* öt tisztje, egy orvos és 85 legénye és végül a *Gefion* cirkálóhajónak három tisztje, egy orvos és 74 legénye van. Tiencinben hat tiszti, köztük Kühne alkapitány, továbbá egy orvos, 170 legény és június 23-ika óta a harmadik tengerészeti zászlóaljnak két százada van. A takui német helyőrség hat tisztből, egy orvosból és 502 legényből áll.

(Osztrák-magyar hajók.)

Bécs, június 28.

Távirati jelentés szerint a *Maria Terézia* hadihajó Port-Saidba érkezett, ahonnan még aznap tovább ment Adenbe. A *Donau* hadihajó tegnap Bahiába érkezett, ahol tíz napig marad. A *Zenta* Csifuból Takuba érkezett. A hajón minden rendben van.

(Császárok találkozása.)

London, június 28.

A *Daily Telegraph* különösen hiteles pétervári forrásból arról értesül, hogy Miklós cár a

legközelebbi időben meglátogatja Vilmos császárt és Ferenc József királyt, hogy velük a kínai kérdésre vonatkozólag megállapodjék.

HIREK.

Budapest, június 23.

— BUDAPESTI NAPLO. Június 30-án új előfűze és nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztatásukkal a megújításról dejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— *Acoknak a tisztelt előfizetőinknek, kik a nyári hónapok alatt fürdőre vagy nyaralóhelyre szándékoznak menni, vagy pedig hosszabb utra kelnek, szolgálgon szives tudomásul, hogy kiadóhivatatalunk, amint a címváltozásról értesül, nyomában az új tartózkodási helyre küldi a lapot. Ne méltóztatásukkal tehát egy rövid levelezőlapnak felhasználásától akkor se visszatérni, ha a nyári szezon alatt talán többször is változtatják lakásukat. A Budapesti Napló kiadóhivatatala minden bejelentésre rögtön intézkedik és szigorúan megfelel a szerkesztőség intencióinak, midőn az a nyári hónapok alatt is állandó érintkezésben óhajt lenni kedves közönségével.*

— Személyi hir. Gróf Coluchowski közös külügyminiszter szombaton, mint minden évben, a Vözekebe, Vittel fürdőbe utazik.

— A király 70-ik születésnapja. Ő felségének külsőben levő 70-ik születésnapjának előünnepeként Schönbrunnban ma rendezett fakélyásmenet alkalomból a bécsi hivatalos lap esti kiadása a *Wiener Abendpost* a következőket írja: Ezer meg ezer honvédő férfi gyűl ma egybe, hogy lényeg, imponáló menetben kifejezést adjon a császárról és király ő felsége iránt való rendhatalan hűség és lelkesült odaadás amaz érzelmeinek, melyek a haza minden igaz fiát áthatják. Az uralkodó az ausztriai ház tagjaitól, az állam kiváló méltóságaitól körülötte fogadja sok száz torok dal-üdvözlését és öreg katonáinak és más, a közjóért működő egyesületnek ünnepi felvonulását. A nagy hódoló menet kifejezése annak az erjében megmerhetetlen hatalmi érzelmeinek, mely nemzedékről nemzedékre átszállt, mely a birodalom összes népeit egyaránt áthatja és szilárd, biztos hidat épít egyik nemzetől a másikhoz.

A fakélyásmenetről bécsi tudósítók a következőket jelentik:

Ma este tartották meg a császár tiszteletére azt a hódoló fakélyásmenetet, melyre Bécs város intézői már régen készülődnek. A fakélyásmenetben Bécs és Alsó-Ausztria valamennyi delegációja résztvett, továbbá a veteránok, tüzoltók és mindazon egyesületek, amelyeknek tagjai kiszolgált katonák. 70.000 ember vitt lámpásokat és fakélyákat zenekarok kísérete mellett. A menetet a Schmelzről indult Schönbrunnba, ahol a kastély előtt egy sátor állt az uralkodó számára, aki a menetet maga előtt elvonulni hagyta. A felvonulás másfél óráig tartott. Utána az erend volt, melynek végzetével a király a tisztelgők közé ment, megköszönte nekik a hódolatot és cserélt tartott és a menetet valamennyi rendezőjét megszólította.

— Új miniszteri osztálytanácsosok. A közoktatásügyi minisztériumban miniszteri osztálytanácsosokká léptették elő dr. Szabó Sándor és Kálószy Zoltán miniszteri titkárokat, továbbá dr. Neményi Imre, szolgálatára berendelt királyi tanfelügyelőt. Az új tanácsosok közül dr. nérai Szabó Sándor fia Szabó Miklósnak, a m. kir. kuria nagykentélyű elnökének. Kálószy Zoltán alapos képzettségű jogtudós, míg dr. Neményi Imre, a harmadik osztálytanácsos a népoktatás terén szerzett magának kiváló érdemeket. Kinevezéseiket a hivatalos lap egyik legközelebbi száma fogja közölni.

— Kihallgatás. A király ma délután Bécsben külön kihallgatáson fogadta Kállay Béni közös pénzügyminisztert. Holnap külön kihallgatáson fogadja ő felsége az új koreai követet és átveszi megbízó levelét, szombaton pedig Ischibe utazik.

— Az első rend. A kalászt hoznap éri először a sarló meg a kasza. Imádságos áhitat tükröződik az arckörök, miközben a földre hullik az első rend, Péter és Pál napjának ünnepi áldozata. És megkezdődik az aratás, jutalma egy hosszú esztendő veritékcs muntájának. A nap éltető sugarát bizodalmas reményiséggel üdvözli Péter és Pál ünneplő serege, munkájának eredményét izzó melegtől várja. A gazda boldogulását kívánja mindenki, mert az ő fáradozásának a sikere mindnyájunk boldogulása. És hogy zizegve hullanak az első rend kalászái, a természet óserőjéről zeng himnusz az anyaföld gyümölcse: a kalász, az élet.

— Hegedűs miniszter Erdélyben. Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter ma délután Bécsből Budapestre érkezett, de este már Esterházy József miniszteri tanácsos társaságában elutazott Erdélybe, ahol nagyobb körutat tesz. Kolozsvárt és a megyei székhelyeken nagy előkészületeket tettek a miniszter ünnepélyes fogadására.

— Árpád-házi királyok osontereklyét. A székesfehérvári Szent István bazilika romjai között megtalált 1893-ban dr. Török Aurél egyetemi tanárnak tudományos kutatására átadott Árpád-házi királyi osontereklyéket tegnap délután adták vissza Székesfehérvár városának. Az átadás az embertani muzeumban történt. Az aktuson jelen voltak: dr. Török Aurél egyetemi tanár, Forster Gyula, a műemlékek országos bizottságának elnöke, a székesfehérvári püspök és káptalan részéről Grewspurger István apátkanonok, Székesfehérvár városának képviselőtársaságának Moemich Károly főlevegőtárosa, kitűnő régiséggyűjtő, dr. Major Ferenc képviselő, volt városi tiszti főorvos, a budavári koronázó templom plébániája részéről Bozóky Géza segédlelkész, továbbá Dobos László tanársegéd. A leltári átvétel után a osontokat három rézládába zárták s átvitték a koronázó egyház altemplomába, ahol Grewspurger apátkanonok beszentelte. Az egyházi szertartás után a rézládákat III. Béia egyik fiának földi maradványai mellé helyezték. Székesfehérvár később elszállítja a drága ereklyéket.

— 348 leány, aki hivatalát akar. A fővárosnak öt kereskedelmi iskolája van — nők számára. Ezek az iskolák most zárták le az iskolai esztendő mérlegét. Háromszáznegyvennyolc kislányt nyújtottak a kereskedelmi pályára. — Most már csak háromszáznegyvennyolc iróasztal akadimon számukra szétszórva a bürokrácia — s akkor rendben van a nagy termelés.

— A magyar kereszténység ünnepe. Pécsről táviratoztak: A hazai kereszténység 900 éves jubileumának megünneplése nagy fényvel és külső pompával vette ma kezdetét. Délután a házakat fellobogózták. A püspöki és egyházi épületeken a nemzeti zászló mellé kiltűzték a pápa sárga-fehér és a pécsi püspök kék-fehér zászlóját. Az egyházmegye több községből ezrivel jöttek a hívők plébánosai vezetésével Pécsre és holnap reggelre is még több ezer hívőt várnak. Nyolc órakor megkondultak az összes harangok, amelyek fél óráig szóltak. A sőtűtőss beálltával megkezdődött a város kivilágítása. Csaknem mindenki vállaskülönbőség nélkül kivilágította ablakait. A vártemplom elzárt területére fél 9 órakor 250 énekes vonult föl katonai zenekar kíséretében. A földiszitelt sepesi tisztség, amelyen a templom van, 10.000 különböző színű méces égett, míg magát a templomot váltakozó színű bengali-tűzekkel világitották ki. A sétatéren e közben 20.000 főből álló közönség hullámozott, amely gyönyörködve nézte a tündéri látványosságot. A monstre énektár, amely Hoffer Károly vezénylete alatt a pápai és királyhimnuszot is elénekelt, nagy hatást ért el énekével.

— Orvosi kongresszusok Párisban. Az idén júliusban és augusztusban tíz nemzetközi orvosi kongresszust tartanak Párisban. Az orvosgyakorlat és orvosi dentologia kongresszusa vezetői be a kongresszusok sorozatát, ezt követik a XIII-ik nemzetközi orvosi kongresszus, a X-ik közegészségügyi és demográfiai, fogorvosi, bőrgyógyászati, homeopathiai, hypnotizmus, pszichológiai, orvosi szakajtó és mentőügyi kongresszusok. E tíz kongresszusra, mely 64 napig fog ülésezni, szazon felül jelentkezték a magyar orvosok és a közegészségügy iránt érdeklődő hazai szakértők. A kormány a demográfiai kongresszusra dr. Chyzer Kornél miniszteri tanácsos és még öt szakértőt delegált a közegészségügyi kongresszusra.

— Nyugdíjazott altábornagy. A hadsereg rendelteli közlönyének mai száma közli, hogy ő felsége elrendelte karsteni és hegyaljai Pacor Vilmos altábornagynak a szegedi II. honvédkerület parancsnokának saját kérelmére történt nyugdíjba helyezését.

— 1900. Hogy mi történik majd 1900-ban, a század fordulóján, micsoda új képe lesz a világnak, ha egyáltalában nevezetes változások várhatók a föld mappáján, azzal réges-régen foglalkoztak az emberek. A rébuszolvásban segítségül vették a logikát, a népek számarányait, földrajzi elhelyezkedését, hogy mennyira természetes az a viszonyokkal szemben, az ember vérmérsékletét, a politikai viszonyokat, hogy ki érzi magát megkárosítottnak — s megráizolt magának minden kíváncsi egy új helyzetet a maga ízlésére. Valószínű azonban, hogy minden fölfevés mögöttes marad igazság dolgában annak a jóslásnak, amit Octave Uzanne francia író csalt ki egy erre — ugy látszik — igen alkalmas médiumból. Egy jó barátja segítségével ismerkedett meg ezzel az asszonyval, egy mérnök özevgyével. Elment hozzá és látogatásáról hűségesen referált az *Echo de Paris*ban. Annak idején mi is lefordítottuk és kiadtuk az érdekes látogatás történetét. Annnyiban volt érdekes, amennyiben kíváncsivá tette az érdeklődőt, hogy vajjon mi válik be belőle.

Ma már fontosabb ez a jóslat. A mérnök felesége tudniillik jól látott bele a jövőbe. A mi elmúlt ebből az esztendőből, az igazolja a jóslását s ami következik még belőle, abban valószínűleg teljesedőbe megy az is, ami még a történetből hiányzik.

— Vajjon mit hoz a holnap? — kérdezte az író. Mit hoz az 1900-ik év?

Uzanne látta, mint ébred a gyöngéd asszonykában a Pythia. Szótlanul hallgatta őt és meredt tekintettel nézte arcát. Fejét meg nem mozdította, arcából minden osep vér lehuzódott. Egyszerre megráskódott, aztán alig hallható hangon, szótalozva beszélt:

— Az 1900. év még a halhatatlan minden részére vért és bánatot látok borulni. A nevezetes eredményvel végződött békekongresszus elfordulóján háboruk színhelye, véres csaták tere lesz a félgöb. Még a kikelet megjötte előtt két halaleset nagy bomlást fog előidézeni az államok életében. Viktória királynő szivós életét a transvaali vereség és ocellan háboru pótolhatatlan kárai ki fogják oltani, mielőtt még teljesen szerteszlik a britek világhatalma. XIII. Leó pápa edete már ma is csak piszoló mécs. Utóda B. kardinalis lesz, ki a konklave után két nappal ül a leiki élet világrónjárja.

A transvaali háboru óriási kiterjedést fog öiteni a Fokföld népeinek általános fölkelése miatt. Hosszu és gyilkoló harc lesz az, amely még 1901 nyarán is dultni fog. Az angol seregek biztos vasútkébe mennek Dél-Afrika, noha egyenkint rájuk mosolyog Mars kegye, a végső diadal azonban a köztársaságiaké lesz. *Oroszország be fog törni Induába, az Egyesült-Államok pedig nem fogják tudni meggyőzni a Filippinek felvadait. A kínai birodalom összeköltözése keveri az összes európai hatalmakat. Vérvá változott folyókat látok és azt, hogy mindebből veszteként fog kikerülni a világhádlítás fényétől elvakított, a pompa káprázatától megbénított francia nemzet. Végeredményében azonban kedvező lesz, noha az idegenek elégedetlenkedni fognak...*

Most már csak várjuk meg tovább türelmesen, hogy mi következik.

— Az angol flotta Fiumében. Az angol földközi hajóhad július 8-án több napra Fiuméba érkezik. A hajóhad 89 hadihajóból áll. Gróf Szapáry László kormányzó a vendégek tiszteletére nagy estélyt fog adni. Fiuméből az angol hajóhad Triestbe indul.

— Házasság. Raskó Géza, a Népszínház tagja, szombaton délután 1/2 12 órakor esküszik a budavári Mátyás-templomban Estós Stefánia kisasszonnyal, a Népszínház széplehetségi tagjával.

Gross Nándor budapesti lakoskedő, a Grossmann és Gross cég belligye eljegyezte Spitzer Lipót leányát, Irén kisasszonyt, Arva-Jaszenován.

Hansenfeld Arnold földbírtokos Székesfehérvárról jegyelt váltott Grünfeld Adolf nagykereskedő leányával Grünfeld Teréz kisasszonnyal.

— Katonai léghajó Komáromban. A Bécs nevű katonai léghajó ma Krai főhadnagy vezetése alatt négy és fél órai szabad utazás után Komáromnál leszállott. A léghajóban a vezetőn kívül Guska és Mikoss főhadnagyk voltak.

— Gyermekek-bál. A gödöllői ifjuság június 30-ikán, szombaton gyermek-bált rendez, amelynek tiszta jövedelmét a Gyermekbarát-Egyesület javára fordítják. A mulatság délután négy órakor kezdődik.

EDLACH gyógyintézet

Alsó-Ausztria, 15 pernyire Payerbaachtól. Reboheza. Tülszám: Dr. Kertész Gyönyörű, napos, szélőlóvóit fekvésben, 600 m. mag. a tenger színe fölött. Tejea vizsgyógymód. — Intéseti gyógyterem számára. — Összes diéta-kurák. — Lognyagabb kényelem. — Vill. világítás. — Egész éven át nyitva. — Edlachi városközi telefon 2. sz. Prospektusai és értesítései szolgálat az igazgatóság.

— **A végső lobbanás.** A Walsin-Estörházy hírhedségének a gyertyaszála, miután olyan sokáig erőteljesen lángolt, úgy látszik most már tövig égett. Egyet-egyét pislikolt még, aztán majd végső lobban, s a kalandos őrnagy egészen elmerül a posványban, többé föl se bukkanhat a napvilágra. Most nagyon odáig lehet, mert már hónapok óta nem teljesítheti a kötelességét a felesége iránt, akitől elválasztották, de ami még szomorubb, a szegény gyerekeivel se törődik. Hát nincs módja, bizonyára koplal és százszoros kín lehet neki a nyomorúság, mert a gyerekei iránt való érzés úgy tudják, megmaradt benne egész becsületességében. Az egyetlen igaz része ennek a megromlott lelkületnek. Hogy az asszonyt elválasztották tőle, az ellen nem eselődött semmit sem, ámbar föllebezhetett volna az ítélet ellen. Úgy látszik nem akarta megtenni, de egyébként is tehetetlen volt ebben az irányban, képviselése sem volt a törvényszéknél. A fiskális se látott már pénzt tőle jó ideje. Mind ezt Párisból jelentik róla, s ha már csak azt írhatják meg fölé, hogy mit nem tesz, akkor már betelt az ő birrovata. Talán az utolsó lobbanás volt ez...

— **Női kereskedelmi tanfolyamok.** A kereskedelmi miniszter a közoktatásügyi miniszterrel egyetértőleg a női kereskedelmi iskolákat kétféleképpen szervezte. Az új szervezetre vonatkozó szabályok legközelebb jelennek meg. Az újonnan szervezett tanfolyamok egyike nagyjában megöregyedik a most is főmálló női tanfolyamokkal, azaz a különbséggel, hogy ezental a német nyelv és levelezés, valamint a gyorsírás is kötelező tanítvány lesz. Ennek következtében az eddig 15 órai heti tanítási időt 18 órára emelték fel. A tanfolyam tartalma: tíz hónap. A második szervezett új tanfolyamot kéri, melynek címe: *Továbbképző tanfolyam a nőkereskedő alkalmazottak részére.* A tanfolyam célja, hogy az alsóbb tanfolyamot végzett nők a kereskedelmi irodai szolgálatban nagyobb jártasságot szerezzenek. Erre a tanfolyamra csak az alsóbb tanfolyam abiturientienseit veszik föl. A tanfolyam tanulmányai: kereskedelmi levelezés (3 óra), könyvvitel (4 óra), kereskedelmi számtan (3 óra), kereskedelmi váltó- és jogismeretek (2 óra), gyorsírás (3 óra). Rendkívül tárgyi a német kereskedelmi levelezés is tanítható heti 2 órában, a miért a tanulók külön díjat fizetnek. A két szervezet tervét *Márióffy Márton* iparoktatási főigazgató állította össze. Az első továbbképző tanfolyamot Budapesten és Szegeden állítják fel.

— **A Dante-ház.** Azt a házat, melyben Dante 1306-ban *Mulazzo di Luminianóban* megírta a *Pokol* első énekeit, a napokban eladták. Dante akkor Malaspina Ferenc márkai vendége volt. A ház a Dante-toronny lábánál áll és *Dante-ház* néven ismeretes. A ház új gazdáját *Gallinek* hívják, aki 2100 líráért lett urává ennek az irodalomtörténeti jelentőségű háznak s most talán ezt az összeget belépő díjakból szedi be az angolok.

— **A lemosott néger.** A párisi kiállítás egy exotikus pavillonjában van egy néger. Azaz csak volt, mert már lemosták róla a feketeséget. A dolog története a következő. Mulasz urak elvitték a négert — pezsgőzni. A fekete ifjú pompásan érezte magát s tördősött szavakkal egyre kért inni, meg enni.

— *Szomjas... éhes... — mondta egyre.*
Az urak adtak neki bőven, amit csak tőkéletesen be nem csipett. Amikor aztán becsipett, egyszerre elszólta magát tösgyökeres párisi nyelven:
— No most alaposan burgutam!

Általános lett a csodálkozás. Végre egy ur megtörte a csendet, amennyiben felfofozta a négert. Ezután az következett, hogy nekiesetek vizes kendőkkel és mosni kezdték. Kisült, hogy *Leopold ur* — így hívják az álnéget — egyszerű feketére festett párisi csirkefogó s harminc év óta lakik Párisban.

— **André.** A koppenhágai *Norboten Kurir* telegrammot kapott *Vardöböl*, amiben csak ez a két szó van:

— *André megmentve.*

Ha a hír igaz volna, ez a két szó többet jelentene, mint sok nagy könyvtár együtt. Azonban valószínűleg csak valami rossz tréfa az egész.

— **Az építési krahól áldozata.** *Salgó Miksa* építési vállalkozó, aki tegnap délután a London-szállóban föbe lőtte magát, az éjjel a Rókus-kórházban kisenvedett, aminekül, hogy eszméletre tért volna. *Salgó* holttette még a Rókus kórház Stáhlly-utcai halottsházában fekszik s csak holnap reggel viszik a törvényszéki orvostani intézetbe, ahol feboncolják. Temetése valószínűleg vasárnap reggel lesz a kezepesti-úti temető halottas házából.

— **Karl ur újabb csínyei.** *Quezay de Beaupaire* és *Gyp* nem állanak egyedül azok sorában, akiket a *Quartier Latin* kedélyes *Karja* felülletett. Most a *joinvillei herceg* halála után *Karl* urnak újabb csínyéről beszél Páris. Az eset abból az időből datálódik, midőn az egész európai sajtó bejárta az orléans hercegnő *Willette*hez, a *Rire* ismert rajzoló-jához intézett levele, ki a hírhedt angol karrikatúrát rajzolta. Néhány nappal az orléans herceg leveleinek megjelenése után a francia lapok szenzációs cikkeket kíséretében kiadtak egy levelet, melyet állítólag a *joinvillei herceg* intézett *Henrik orléans herceg*hez, szemrehányásokat téve neki *Willette* megdicséresítésért. Két nap mulva megjelent a *joinvillei herceg* cáfolata: ő mit sem tud a neki tulajdonított levélről. Ezzel az ügyet elintézték. *Karl* pedig tegnap nyilvánkozott, hogy ő írta meg a hírhedt levelet, ő volt, aki azt a *Matin* szerkesztőségéhez juttatta.

— **Az ígért földje — csak ígér.** A régi nóta, amely mindig új marad. A magyarságot fogyasztja, tönkreteszi az a gyalázatos üzlet, ami a kivándorlással folyik s a mely erkölcsi szempontból semmivel se becsületesebb, mint amilyen a rabszolgakereskedés volt annak idején. S a hatóságok tehetetlenek, itt-ott hanyagok is a nyavalya terjedésében. Nem világosítják föl a népet arról, hogy az ágenssek levelei telve vannak színhazugsággal s nem gördítenek akadályokat a vesztésre rohanó elé például az utlevél kiadásának megnehezítésével, hanem majdnem siettetik az utrakelést, aminek irtózatosa kiábrándulás és züllés a vége. Az esetleges kivételek — kivételek. Az általános vége azonban a nagy vállalkozásnak — bukás. Ma aktuális a dologról beszélni egy pozitív eset miatt, amiről a *Magyar Tengerpart* ad szívmot. *Kisvárdáról* — a nevezett lap szerint — a szolgabíró és a községi jegyző segítségével indult el Amerika felé két család. Fiumében sült ki, hogy eseményen becsapta őket az ügynök s a két család örült, hogy a vagyonkaja maradványával visszatazathatott oda szegényen, ahonnan úgy indult el, mint egy-egy házaeska s valami kis földeske tulajdonosa. A *Soproni Naplóban* pedig egy amerikai levelet olvasunk. Bár olvasnánk el mindaz a szegény eszű ember, aki az új világ felé sóhajtozik és azt hiszi, hogy éppen csak a mai hazája az, amely szükösen ad a szegény embernek konyeret. Egy kivándorlott írja a bátyjának *Tamásiba*:

Kelt Brazília.

Kedves testvéreim! Tudatjuk veletek hogylétünk; annyit legezésről is írok kedves bátyám, hogy itt a gabonának híre sincs; itt csak kávé terem, kukorica és bab, más semmi. *Krumpli*, *turó*, *tejfél*, *mák*, *díó* vagy más gyümölcsnek híre sincs; itt az élelem bab és riza, más semmi. A gabonalist nagyon drága, így hát konyeret kukoricást eszünk. Lakásokat olyanokat adnak, hogy padlása egynék sincs, csak tetaje, úgy mint nálunk a pajta. *Krumpliból* csak úgy éhetünk, mint te odahaza törtát, mert egy *kilo krumpli* fél milreis. (Egy milreis egyszer 27, másszor 37, van úgy is, hogy 40 kr. a mi pénzünk szerint, mert itt folyton a bürze játszik.) Kedves bátyám, ide ki ne jőjj, akárhá mit ír, mert én mint öcséd jó bátyámat nem akarom itt meglátni, hanem ha a jó isten velem lesz és segít, akkor még ebbe az esztendőbe veled *Tamásiban* akarok lenni, mert itt úgy élünk, mint a barnok. Azt is megírom, hogy a magunk keresetéből nem tudunk haza menni, hanem az *Ilonka* bátyja segít bennünk haza. Annyit is irhatok, aki valakit ide kibi, érdemes agyonütni. Napi keresetünkegy milreisz, ha jó idő van a kapálásra, de van olyan hét, hogy 3 napot bír az ember dolgozni. Kévé szedéskor lehet ugyan naponként 3-4 milreisz is keresni, de mire a kávészedés ideje eljön, már tele az ember adóssággal stb. Szereg öcséd *Szeg Miklós.*

Szóval: — az ígért földje csak ígér.

— **A oskó miatt.** A fővárosi embernek a ló meg a fia is csak hasznos igavonó állat. Ugyszólván a fiakkeros tartozéka, egy darabja a kocsinak, melyben semmi arra valóság nincsen, hogy szeretet érdemelne. A kocsislegénynek azonban egészen más a ló. A barátja, a pajtása. Valaki, akit cirogatni lehet és szeretni kell. *Bognár András* szoboszlói kocsislegénynek megcsótt az a nagy szerencsétlenség, hogy megszókött a barátja, a csikója. A legény nagy busongásnak adta a fejét s mivel az élet a jó barát nélkülüm ér, felkötötte magát egy gerendára. A korhadt gerenda azonban vigjátékká változatta a tragédiát s leszakadt *Bognár András* alatt, akit legott a rendőrségre vittek.

A rendőrségen pedig ezúttal az ügyelős rendőrtiszten kívül még más valaki is fogadta. Egy csikó. A megerült barát, a jó pajtás. *S Bognár András* megsimogatta a pajtását s így szólt neki:

— Szerencséd, bíltang, hogy leszakadt alattam aza gerenda, mert másképp majd agyonütöttelek volna!

— **A játékháború áldozata.** Az *Anteo-peni* cirkusz nagy attrakciója már hetek óta: Az *angol-bur háború* című látványosság. Ennek a játékháborúnak tegnap óta meg van a maga halottja. Az áldozata cirkusz csillaga, *Miss Angolína*. A látványosság tegnapi előadásán a csodaszép *miss* belefuladt a *Tugela* folyóba, amely a cirkusz közepén elfolyó, vízzel telt mély medence. *Angelina* kisasszony lovastul együtt beleugrott a *Tugelába*, hogy átusszasson a tulsó partra, de a parton a ló egyedül jött ki a vízből. A háborúsi halottját az igazgató fogta ki a vízből. Az artísták most gyűszölnak, a cirkusz műsoráról egyelőre levették az angol-bur háborút...

— **Kopott címerek aranyozása.** Amerikában a demokratikus hozományok nagyban vonzódnak a főri címerekhez, még ha fulontal kopottak is ezek. Valóságos hajszá folyik arisztokrata főlegények után. Ezekre a viszonyokra élénk világot vet az a pör, amelyet *Arthur Charles d'Ausi* folytát *New Yorkban* volt ügyvéd, *Ovide Dupré* ellen. A herceg 1882-ben nül vete *Róbert W. Souther* elvált feleségét és *Dupré* fogadta meg, hogy képviselje az érdekeit az apósárol és felesége első férjéről maradt hagyatékkal szemben. A tárgyalás során kitünt, hogy a herceg elnöke a *Carols de Noblesse* nek, amelyet amerikai nők alapítottak. Ennek az egyesületnek pedig kiválóan az a célja, hogy elszegényedett európai neméseket gazdag amerikai örökösökkel hozzanak össze házasság céljából. A hercegnék elnöki állása huszonöt dollárt jövedelmezett hetenkint egy csomó részvényen kívül, amely neki osztályrésztul jutott. A hercegné, aki mint tanu a férje ellen lépett fel, azt vallotta, hogy a herceg rendszeresen olvassa a *newyorki* lapok házassági ajánlatait, hogy fivéreinek és rokonainak gazdag nőket szerezzen meg feleségül. És ilyen ajánlatok csaknem naponként olvashatók a *newyorki* lapokban, főképp a *Herald*ban.

— **A szekunda.** Szarvason tegnapelőtt este agyonlőtte magát egy diák. *Bohus György* a neve. Azt írja a levélben, amit édes anyjának címezve hátrahagyott, hogy sobase szeretett tanulni, karácsony óta nem volt könyv a kezében. Tizennyolc esztendő, a nyolcadik gimnáziumban volna a helye és mégis csak az ötödikbe járt. De ott is megbukott s mintsem hogy még egyszer ismételteljen, inkább meghalt. Meg is halt. A revolvergolyó a szívet furta át.

— **Öngyilkos hivatalnok.** Ma délután fél hat óra tájban *Thoma József* budapesti születésű 67 éves nyugalmazott hivatalnok a budai vároban, az *Úr-utca* 6-ik szám alatt lévő lakásán föbe lőtte magát és meghalt. A szerencsétlen ember levelet hagyott hátra, amelyben azt írja, hogy gyógyíthatatlan betegsége kergette a halálba. Holttetését a törvényszéki orvostani intézetbe vitték.

— **Halálozás.** *Koleszvárról* táviratozzák: *Boros Sándor*, az unitárius főgimnázium igazgatója 37 éves korában meghalt.

— **Az államvasutak munkások sztrájkja.** Az államvasutak gépgyárainak munkásai lankadatlan erővel folytatják a sztrájkot. *Toperczer X.* kerületi előljáró a napokban ismét tárgyalat *Vajkay* központi igazgatóval, aki azonban kijelentette, hogy a mostani viszonyok között bérfelméleléről szó sem lehet. Az előljáró ezt tudatta a munkásokkal és fölhívta a küldöttséget, hogy engedjenek követeléseikből és újabb pontokat állítsanak össze, akkor ő ismét közben fog járni. Ma délelőtre hivta magához a sztrájkolók küldöttséget, amely azonban nem jelentkezett és így a békéltető tárgyalások elmaradtak, a sztrájk pedig tovább tart. A népligeti sztrájkutányan állandóan nagy az élénkség, a rendet azonban nem zavarták meg.

A magyar királyi állami vasgyárak központi igazgatóság a következőket jelenti:

Az államgépgyár önkényes kilépés miatt elbocsátott munkásainak végleszámlolása ma befejeztetett s az ez alkalommal a nem jelentkezett munkások munkakönyveit a X. ker. előljáróságnak adták át. Új munkások felvétele szombaton, f. hó 30-án kezdődik s hétköznapokon egész napon át, vasárnap pedig délelőtt addig folytatják, míg az üzem sikeres megindításához szükséges munkáslétszám együtt lesz. A szombati napot es vasárnapot kizárólag a volt gépgyári munkások esetleges jelentkezésének tartják fenn, hétfőtől kezdve más jelentkezéseket is figyelembe vesznek. Az államvasuti gépgyár, ha ismét üzemben lesz, csak 2500 munkással fog dolgozni, mert a sztrájk kitörése előtti munkáslétszám a gyár foglalkoztatásához képest ugys nagy volt.

MORT poloska irtószesz hatásában felülmúlja az összes eddig létező szereket; nemesek a poloskát, hanem sem hagy hátra, tehát a legfinomabb burok és tapétáknál is bátran használható. 1 liter 20, 40, 60 és 1 ft 25 kr. Kapható: *Mathényi-Féle drogueriában* IV. Erzsébet-utca 11. továbbá minden fűszer- és droguista-üzletben.

— **A Nemzeti Múzeumról.** Az alábbi panaszos levelet kaptuk:

Igen tisztelt szerkesztő ur! Kilenc éves kis öcsémnek pár hét óta fő vágya volt a Múzeum régi-szerőrtárát megnézni. Az elmúlt pénteken végre, annak öröme, hogy elemi iskoláit sikerrel végezte, elküldtem a Múzeumba. A kis fiú azonban kellemetlen tapasztalatokkal tért haza. Elpanaszolta, hogy minő méltatlan dolgok történtek meg vele. Panaszai a következők:

— Mikor már majdnem mindent megnéztem, be akartam menni Vajda-Hunyad varát megnézni, de az ajtónál álló szolga nem engedett be, azt mondta, hogy ide nem szabad bemenni. Nemcsokra utánam két ur ment arra és szoktól maga a szolga kérdezte, hogy óhajtanak-e bemenni; perze azoktól borzavallót kap. De én, ilyen kis fiú nem adhatok néki. Akkor minek mondják, hogy ingyen lehet a Múzeumot megnézni, ha fizetni kell a szolgáknak?

A másik panasz, amit még nagyobb megbotrányozással mondott el, a következő:

— Képzeld csak, elfordadtam a sok járkálástól és leültem; alig ülök ott egy rövidke ideig, odajön hozzám egy szolga, hogy fizessek. Én bámulva kérdeztem tőle, hogy miért; ő meg azt feleli, hogy ha leül valaki, annak fizetni kell a helyért. Hát nem botrány az, hogy „a nemzet házában” fizetni kell, ha le akarsz ülni?

Elmondom panaszát, mert nagyon kért, hogy írjam ezt meg a *Budapesti Naplónak*.

Igen tisztelt Szerkesztő Urnak alázatos szolgálja egy olvasója.

— **Halálos esés.** Küll György kispesti tűzoltó legnap délután a kispesti tűzoltószági tornyot festette. Munkája közben félrelépett az állványon és lezuhant. Súlyos belső sérülésekkel hozták be a Rókus-kórházba, ahol ma délelőtt meghalt.

— **Nagy betörés Bécsben.** A bécsi rendőrigazgatóság körözvényben tudatja a főkapitánysággal, hogy a június 15-től 22-ig terjedő időben, valószínűleg 21-ről 22-ére virradó éjjel Bécsben betörés volt, amely alkalommal a következő értékpapírokat s ékszereket lopták el: 4%-os osztrák aranyárnyadék 1 drb 1000 forint értékben, száma 120.056, 2 drb 200 ft értékű 85.708 és 160.930 számú Erzsébet nyugati vasut, 3 drb 4%-os 600 márká értékű elsőbbségi kötvény, 4 sorszámmal (22—24-ig), priseneci vasut 2 darab 4%-os 150 ft értékű elsőbbségi kötvény (57408—57409 szám). Továbbá ugyanezen vasut 4 drb 200 ft értékű 4%-os kötvénye (107 szám 2460 sor 2461 sor 783 szám 18.006 sorszám, 1018 szám 23.412 sor); a Rudolf-vasut 1 darab 1000 forint értékű 4 százalékos kötvénye 1899. számmal, 2 darab 200 forint értékű ugyanilyen vasuti kötvény, 1 darab 100 ft értékű 5%-os dunaszállóvasuti sorsjegy (104.906 számmal), 1 drb földhitelintézet kötvény (25:4. sorszám 5 szám), magyar galiciai vasuti kötvény 200 ft értékben (69.894). Tisza-sorsjegy (sorszám 3545. szám 22), egy drb 1860-as államsorsjegy (sor 1664 szám 19), 2 drb 100 korona értékű 4%-os osztrák koronajáradék (36229, 38448 számmal), egy laibachi sorsjegy (188.623), braunschweigi sorsjegy (1117 sor 29 szám), bécsvárosi 1874 évi nyereségközföld részjegy (249 sor, 18 szám). Végre eloptak egy vastag arany karkötőt, berakott kis aranygyöngyökkel, egy arany pecsétgyűrűt piros kővel, egy fekete vasgyűrűt négyzetes díszekkel és G. H. betűkkel, egy arany topázos gyűrűt, s egy másik aranygyűrűt nefelejts alakban öszszeszerkelt türkiszkövekkel, egy doboz apró pénz. Ezeket kívül eltűnt különféle apróbb arany tárgy s Herrmann Hüller és Risa Hüller nevre kiállított különböző okmány. A rendőrség megtette a szükséges intézkedéseket.

— **Tivoli a neve annak a kitény népmulatóknak,** amely július 1-én vasárnap este nyílik meg az Arona-ut és a Lendvay-utca sarkán. A belépődíjak csekélyek, husz, harminc és ötven krajcár, a műsor szenzációs.

— **Az arboré szépsége.** A hölgyek sok keserő tapasztalatot szereztek már a különféle kozmetikus szerek használatánál. Az orvosok sokáig azon az állásponton voltak, hogy az arboré szépségének a megővését semmiféle szerrel sem lehet elérni. Ez az orvosi vélemény most már persze elavult, amióta Schaffer Róza asszony elkészítette kozmetikus szereit. Azóta semmi gondot sem okoz a hölgyeknek, hogy mivel őrizték meg az arboré fiatalágát és üdeségét. A *Ravissant-praeeparatum*, az *Eau*, a *Crema*, a Schaffer-féle *Poudre*. továbbá a *Savon ravissant* és a hajfestő *Éclair*, mind a test üdeségét és egészségét óvja meg, szinte konzerválja a fiatalágot. (A teljes készítményről egyenként bővebbet lásd a hirdetések között.)

— **Ös-Budavára.** A Bogdáni nemzetközi női csoport pártalan sikere a világhírű *Folies Bergère* tulajdonosát Mr. Marchandot, aki a napokban látogatta meg Ös-Budavart, arra indította, hogy nyomban szerződtesse őket Párisba. Mr. Marchand bámulatát és elragadtatását is felkeltette Ös-Budavára és fényes műsora. Elise de Vere kiasszonyról rögtön elbeszélte, hogy a párisi Scala va nála szerződtesse, t. i. a Scala is Marchand tulajdona. Ös-Budavára fényes juniusi műsora holnap és holnapután bucsuzik, helyt adva a szenzációs júliusi műsornak.

— **A Telefon Hírmondó ünnepi programja.** A beszélő újság ma délelőtt 11 órától 12-ig rendez felolvasást tart. Délután 4 órától este 11-ig felolvatta katonai és cigányzenével szórakoztatja a hallgató közönséget.

(x) **Ha öszül a haja, használd Zoltán Hair-regenerátort,** mely a haj eredeti színét adja vissza. Ára 2 kor. Zoltán gyógytárában, Bpest, N.-korona-utca 23.

(x) **Akácia-szappan 1 korona.** Akácia-poudre, fehér, rózsá, vagy krém színben 1 korona. Akácia-arckréme 2 korona. E kiváló arczsínító és tisztító

készítmények törvényesen vannak védve. Kaphatók a gyógyszerárakban. Főraktár: Krieger Gy. gyógyszerár Budapest, Kálmán-ter.

(x) **Linhart Vilmos** festő műtermében készülnek Aroképek, szentképek, gobelin-dekorációk, aquarell stb. festmények művészi kivitelben. Festett fényképeszeti háttértek és színpadok kölcsönbe kaphatók.

Levél Khinából.

(Zsidók Khinában. — A khinaiak étkezése. — Rendőrség és delinkvencsek. — Ünnepek. — Temetkezés.)

Sanghai, május 17.

Mialatt e levél hosszas bolyongásai után rendelkezési helyére érkezik, ki tudja hányszor rezeg meg a táviró drótra a Reuter-, Stefani s egyéb ügynökségek gyorsrúptú híradásai közben. Azért nem is óhajtok baráteri tudósításokkal szolgálni, mint inkább apró, érdekes megfigyeléseket közölni a most annyira aktuális lett khinaiak felől.

A megyei birodalomban roppant sok zsidó lakik, de teljesen khinaivá deformálódva viselik copfjukat. Vallásukat nagyon titkolják, mert a khinaiak jobban üldözik és kinozzák őket, mint a keresztényeket. Ha megtudják tartózkodási helyüket, valószínűleg hajóvadászatot rendeznek rájuk, akik, különösen a hitbuzgóbbak, khinai nyelven nyomtatott könyvekből zengik ábítatos zsoltárunkat. Igyekezik vallását titkolni az európai zsidó is, mert különben hasonló sorsban részesülne mint khinai hitcsorsosai, kikről a misszionáriusok prédikációiból azt tartják, hogy a zsidók ölték meg az „amerikai istent”, tudniillik Jézust.

A misszionáriusok sem közkedvelt emberek; bárha khinai módra öltözködtek, ének, katonai kísérettel járnak, de korok szemük és csontok orruk elárulja idegen származásukat és ilyenkor nincs biztonságban életük sem. A misszionáriusok nem régen 2000 mérföld távolságról magukkal hozták egy zsidó hitközség „thóra”-ját, melyről azt állítják, hogy több ezer éves; egyébként a muzeumban helyezték el.

A khinaiak kegyetlenkedésén kívül a természet is gondoskodik pusztító eszközökkel. Az egész vidék egészségtelen, gyors időváltozások s a láz agyongyötrik a szegény idekerült idegent, akit különben a sokféle, lehetetlen étel is tönkre tesz. A khinai étkezése mégis tisztességesebb, mint az indiaiaké. Mikor ezek között voltam, szinte urdorodva tapasztaltam, hogy mindig ugyanazt az ételt eszik: főtt rizst, leöntve igen erős növénylével; körülülük a nagy tálat, melyből evőeszköz hiján kézzel falatoznak az éhesek. A khinai egyébként papálicákkal étkezik a rizsszel telt tálból, ehhez apróra vagdalt kisütött disznóhúst, szalonnát vesznek a külön-külön kis táliba, shonnan a rizst ugyszólván szájuába seprik; a kenyeret nem ismerik. Majd számtalan eszeze teát isznak cukor nélkül, aztán dohányoznak, vagy opiumot szednek magukba.

Viseletük közönséges, egyszerű. A férfiak bő ingyszerű kabátot és kurtá nadrágot viselnek, a nők hasonlóképpen; csak a kabátjuk hosszabb. Legtöbbnyire fekete a ruhájuk, de néha ríkitó színű öltözetekben tarkállanak. A férfiak épp oly csunyak, mint a nők; nem hiszem, hogy akadna khinai nő, aki európai férfit szerelmre tudna gerjesztetni. Esetlen konty, porcellán vagy üveg fülbevalója még nem teszik kíváncsossá. A khinai férfi igen büszke a borotvált fejről leelőg copjára, amelyet, ha nem ér a bokáig, befont pamutnal told ki.

Garázdálkodó nép ez a khinai, nem imponál neki az európai, még ott sem, ahol nem érez magát otthon, mint például Rangoonban vagy Singaporem-ban. Elég jut belőlük a tömlőbe is. Nap-nap után láthatni őket, amint nyílt utcai verekedésekkel gyönyörködöttek az idegent. Ilyenkor — természetesen itt is, mint náluk otthon — ott terem kellő késéssel az angolok által oktatót rendőrség. Előbb jól összevissza pofozzák s aztán copjaikat összekötözik s viszik őket a törvény elé.

Igen csinosan berendezett házaik vannak, butó-rukat, ajtókat gyönyörűen vésik, faragják. Apró kerek székeiken maguk alá húzott lábaikkal úgy üldögélnek, mintha a levegőből szálltak volna alá. Házaikba nem szivesen bocsátják be az idegent s kerülnek velük az üzleti összeköttetést is, holott nagyon rászorulnának az európai támogatására, mert kisipari, khinai modoru kezdetleges dolgaiton kívül nincs semmi egyébük.

Néhány hét előtt Kun-Fuban voltam, ahol igen érdekes, két napig tartó ünnepben volt részem. Az utcákon magásra épített fabódékat állítottak fel, ahol mandarin és királyi rongyokba öltözve színházzal mulattatták az ünneplőket. Sok ember rudakra emelt hosszú asztalt cipel a vállán, melyről kíváncsan tekintgetnek alá a szépen kisütött malacok, risszel

és gyümölcsösöl környékeze. Közben a zenekar fül-sértő larmája vonja magára a figyelmet s az egyszál főtát kísérő különböző formájú dobok vetelkednek a kellemetlenkedésben. Esetelő nagyfűztek raktak utcabosszat és papírral, fáklyával, rakettákkal táplálták, hogy el ne aludjanak. Hitük úgy tartja, hogy a nagy Budha isten a tűzfényben megjelenik. Hasonló képe van a náluk divó lakodalmi ünnepségnek is, csakhogy ez nyolc napig tart.

Temetkezésük is különös. Kifurak egy nagy tölggyatörzetet s a felső részét kifaragják; azután a tetőt a nyilásba szorítják és 10—15 ember rudakon szállítja el a holttestet az említett „zenekar” kísérettel. A földre teszik a koporsót, letakarják szalmával, oldalát feltöltik földdel, néha fa, vagy kőbódét építenek feléje. A halott rokoni naponta kijárnak a holttesthez, beszélgetnek vele, mert úgy tartják, a halott mindenre lelke, tanácsot ad. Láttam, amint a légbé nyújtott kezeikkel „kezet szorítottak” az elhunyttal s ott öltöltött vidám tor után hazamontek.

D. D.

János, az órás.

A minap, kora hajnali órán,
Hogy a ligetben senkise jár
— Derengett már —
Lecsukló szemmel, álmosra váltan
Egyragam jártam.

Fák között szállt a reggeli pára
Tóparton lomhán mozdult a fű
S az első tűz:
Mélyvöröse fény a keleti égen,
Megjelent régen.

És in egy ember, hosszú palástban,
Látom, bolyong az utakon át
Hosszú haját
Simitja félre, sóhajva mélyről,
Óreg fejéről.

Egy fordulónál elé kerültem.
Szakácsa hosszú, a szeme szúr,
Furcsa egy ár,
Ó volt az bár, osodával határos,
Gutenberg János.

„Jó uram — mondta — hallotta híret
János órásnak, ki Mainzban élt?”
Halkan beszélt —
„Én vagyok, lássa, feltolakodtam,
Hideg van ottan.”

Kelet felől tűz omlott az égről,
Ott állott János, az órás, a vén,
Előtte én,
S hallgattam, hogy szól, szemben a tóval,
Reszelő szóval.

„Ünnepet ülni — mondta — eljöttem
Hallom, hogy ünnepel a világ,
S mivel oly tág,
Gondoltam, rajta, bolyongó lélek,
Én is elférek.

Jó uram, olvasok egyre-másra,
Mindent, mit alkot a nyomdaprés,
Olvasok, és
Egyre oszadabb dolgokat látok,
S haragszom rátok.

Olvasok édes szerelmi verset,
Kalandos, hosszú, furcsa regényt,
S épp az imént
Olvasom azt, hogy enyém az érdem,
Igaz ez? — kérdem.

Kábuló fővel járok az uton,
Zsong az agyamban a sok betűsor,
Rajnai bor
Ugy el nem kábítja agg elmémet,
Mint e sok ének.

Olvasok lézas, izgató cikket,
Vallást döntő sok nagy ideát,
Mely hinte át
Mások szívébe, és mely sok népet
Pártokra tépett.

Jó uram, higye, nem vagyok én az,
Akinek néz a világ s hazám,
Higye el ám,
Egyszerű órás, nem tudományos
Gutenberg János.

Magamra én nem veszem a verset,
Melytől bűnbe hevül a leány,
Mind valahánr.

Sem azt a sok nagy ízgató könyvet,
Mely öni kerget.

Hagyják már Jánost, a mainzi órást,
Ki míg élt, mindig becsapatott,
S pénzt nem kapott,
Hagyjanak békén nyugodni engem,
Kérem, esengem,

Igy beszélt János. Megdöbbenéstől
A szó reszkető ajkakra fagyott,
S hogy otthagytott,
Messzire követte szemem az órást,
Jánost, az órást.

#

FŐVÁROS.

(*) **Választás.** A tanács ma megválasztotta a következő tisztviselőket: központi pénztári pénzkezelő: Háy Ferencot, segédje: Kerényi Rezsőt, elsőosztályú tisztje: Nikora Józsefet, másodosztályú tisztje: Dingha Árpádot, harmadosztályú tisztje: Kozma Lajost, gyakornokká: Bányai Lajost és Kóhalmi Árnádot az adópenztárhoz harmadosztályú tisztje: Hümpfner Bélát, gyakornokká: Forstner Károlyt és Keoskeméti Győzőt, segédhivatali szám-tisztje: Takács Jánost, levéltári segédje: Pogány Károlyt, imokká: Piro Dánielt, Paczona Antalt, Szabó Ele-mért, Balázsovics Ernőt. A központi vásárcsarnokhoz segédjegyző: Jelenek Józsefet. A központi számvonóegység első osztályú számtisztje: Kobler Györgyöt, Dankovszky Gyulát, Kiss Józsefet, Pápa Ágostont és Melly Károlyt. Számszorgatók lettek: Kornai István, Pál Ödön, Petrási Lajos, Fori Károly, Szóke Sándor. Másodosztályú számvonóegységi végrehajtók lettek: Koronhályi Kálmán és Mátyás Ödön. Számgyakornokok lettek: Vajdaffy Lehel, Imrik József, Kalleusz Károly, Kusskay József, Vécsény Aladár.

(*) **Neves utcák.** A fővárosnak vannak úgynevezett boldog lakói is. Azok, akik Névtelen utcában laknak. Nem szídják a vízvezetékét, világítást, kövezetet, utcaszöprőt. Mert nincs. És naponta bőven van részük humoros jele-mentekben. A posta ugyanis Kiss urnak levelet hoz a Névtelen-utca-ba. Ilyen utca a közmunkák tanácsa jóvoltából van sok. A levelet tehát a Névtelen-utcai összes Kiss-ei végigolvassák, amíg odakerülne az igazi Kisshez. Belelelik egy év, amire a levél rendeltetési helyére jutna, de ez idő alatt rendszerint éppen ez az utca kap nevet, amelyben az illető Kiss lakik. A levél tehát, amely utóvégre nem azért kerül, hogy körtaszék, visszakérül az írójához, mert a „cim elégtelen.“

De ez a múlt béne. Ma már a közmunkák tanácsa nem hagyja sokáig kínos bizonytalanságban szenvedni a Névtelen utcákat és lakóikat. Készséggel gyorsasággal keresztelei el őket. Ma tízenegy utcának adott nevet. A fővárosi tanács mára január 30-ikán ajánlotta ugyan, hogy a közmunkák tanácsa kereszteljen, de ennek annyi a dolga, hogy csak ma történhetett meg ez az aktus. Ami a fővárosnál az u. n. amerikai gyorsasággal egyenlő.

A tízenegy utca között van *Kerékpár-utca* is. Hihetetlen érte-tesülésem szerint ilyen módon akarják kibékíteni az adózó és beszedelő kerékpárosokat. Valószínű azonban, hogy egyetlen biciklista sem teszi a lábát és a gépét ebbe az utcába. Mert természetesen ennek sincsen közelete. Van azonban egy *Vagyár-utca* is. Ezt az elnevezést azok a bizottsági tagok kényszerítik, akiknek vagyári részvényük van. Ami buzdító, sőt vigasztaló példa. Mert ilyenformán, legközelebb lesz *Királybörzsöl-utca*, *Kristályviz-utca*, *Doering-szappan-utca* a bagolylyal, *Wasmuthlyukaszem-utca* az órában, *Yost-utca* tíz óra alatt, *Ruha-utca* valódi uraságoktól lovatra. És még sok vállalat neve kerül az utcanevelő táblákra. Ami utóvégre szép is lesz és nem baj. Csak azok haragszanak, akik megírták Magyarország történetét. És azt mondják, hogy ott sok díszös nevet lehetne találni az utcák elkeresztelésére. De hát nem neveléses, hogy valaki a közmunkák tanácsát a magyar történelem elolvasására kényszerítse?

Tessék elhinni, hogy nincs erre ideje. (Fov.)

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **Népszínház.** A *Biblia asszony* ma esti előadásán *Bojár* Ternska utóhátra lépett föl a szünet előtti. A fiatal művészű Thea szerepét játszotta, amelyben legelőször aratott sikert a közönség előtt. Játékát ma is sürű tapsokkal jutalmazta a publikum. *Kéry Klára* a címszerepben remekelt. *Gazi* Mariska kedves, hűde megjelenését, természetes játékát a közönség tetszésnyilvánításával honorálta, amelyből ki-jutott Némethnek, Szirmainak, Solymosinak és Tol-laginak is.

** **Hangverseny-körut.** A Népszínháznak né-hány kiváló tagja a nyári szünet alatt hangverseny-körutot tesz a vidék nevezetesebb helyein. A hang-versenyekben küzreműködnek: P. Lukács Juliska, Ámos Margit, Kovács Mihály és Kiss Mihály, kiki a maga művészi gerebőből való számmal. Így P. Lukács Juliska a Szép Ilonkát, a Kevlári buosut, a Fecske-fészket és a Loreleyt fogja a többi közt szavalni, Ámos Margit kiválóbb szubrett-szerepeinek nevezete-sebb számaival fogja előadni, Kovács Mihály és Kiss Mihály pedig gazdag repertoírjukkal fogják a a közönség figyelmét lekötni. Bizonyosra vesszük, hogy az elsőrendű művészi erők mindenütt meg fog-ják hódítani az intelligens műértő közönséget. Az első hangversenyt már holnap tartják *Versceem*. Azután *Temesvárra*, közelebb pedig *Buziásra* megy a kis művészársaság, melynek programja nagy gondnal és tapintattal van összeállítva.

** **Városi szinkör.** A burok mellett tünte-tett ma este a ligeti szinkör lakos közönsége; a tap-szaból azonban bőven jutottat a *Bur Ador* szerzői-nek, *Zsoldos* Lászlónak, *Feld* Aurélnak és *Donáth* Edénnek is. A szinkör jeles karmestere, Donáth Ede alaposan rá is szolgált osinos zeneszámaival az elis-mérésre. A bur-amazon csapatban P. Vida Etel tet-zett. A sikerben különösen Nyáraynak, Feld Irénnek és J. Csáder Irénnek volt részük. A szinkörben holnap, pénteken két előadás lesz. Délután 4 órakor félszín-nyelű *II. Rákóczy Ferenc fogsága* körül színe. Este fél 8 órakor rendez helyarák mellett a nagy sikert aratott látványosságát a *Bár háborút* adják.

** **A fővárosi Nyári Színház** premiérje. Nagy érdeklődéssel várják a budai szinkör ez évad első népszínmű premiérjét. *Lukácsy* Sándor 3 felvonásos új népszínműve *A csárdia virága*, melyhez a szövegnél szebb nótákat *Dankó* Pista írta, holnap pénteken kor-ról először színe a következő szereposztással:

Markosné — *Pajor* Emilia, Zsuzsi — *T. Hadrik* Anna, Gazi — *Favagy*, Ipoly — *Mihályi*, Kőb — *Sebestyén*. Terka — *L. Kondró* Mariska, Kincses — *Krémer*, Dél-ceg — *Radványi*, Fehér — *Havasi* Szidi, Gazi — *Szilágyi*, Kobak — *Virdgháti*, Czögér — *Erőss*, Csurgóné — *Kissné*.

A *csárdia virága* eredetileg a Magyar Színház számára íródott, de a szerző visszavette és a budai szinkörben kívánta legújabb darabját bemutatni.

** **Vizsgálati hangverseny.** *Csikpék* Endréné zeneiskolájának tegnap volt a vizsgálati hangversenye. A növendékek mind jeles közönséggel telték bizony-ságot. Különösen kiűntek: *Lung* Józsa, *Fazekas* Anna, *Lung* Etel, *Rotk* Ella, *Bathazár* Tibor, *Kremmer* Ilonka, *Sziderszky* Leontin, *Böhm* Irén.

** **Az új Goldaden-darab sikere.** A *Kisfaludy-Színházban* *Goldaden* zsidó daljátéka, *A esodaember* (Rabbi Joselmann), holnap kerül színe hetedszer. A daljáték minden eddigi előadása zeufolt ház előtt folyt le. A közönség nemcsak a fűlbemászó dailamos énekszámokban, hanem a látványos kiállításban is gyönyörködik.

** **Művészek körútna.** *Somogyi* Mór, a jeles zongoraművész, *Somogyiné* B. Karola operadalkeső és *Hegedűs* Ferenc, az Operaház tagja, hangverseny-körútra indulnak. Első hangversenyüket július 5-ikén Szécsenen tartják.

** **Salamon Ödön Párisa.** Az Uránia Színház-ban ma este is telt ház nézte végig *Salamon Ödön Párisát*. A nagyszerű darabot holnap a délutáni elő-adáson is bemutatják a rendez helyárrakkal.

** **Bucszukodó primadonnák.** A Népszínháznak még csak két előadása lesz kapuzárás előtt s ez a két előadás arra szolgál, hogy a színház két prima-donnája *Kéry Klára* és *Hegyi* Aranka elbucszukodjék a közönségtől. *Hegyi* Aranka holnap, pénteken, lép fel utóhátra a *Hoffmann-meséi* hármass nő szerepében, *Kéry Klára* pedig szombaton a *Lili* szerepében.

** **Bárkány Mária Párisban.** *Bárkány* Máriáról, a magyar színtelű nemet tragikáról megírták, hogy az idei őszön Párisban fog játszani. A művésznő ok-tóber közepé táján kezdi meg vendégjátékát *Az orie-ans* szízenben. Tarsulata a *Nouveautés*, vagy a *Gymnase*-színházban fog játszani.

** **A Mikadó és a Denevér a Magyar Szín-házban.** A Magyar Színház igazgatósága, mint érte-sülünk, a Népszínház régiebb repertoírjából két nagy-sikerű operettet szerzett meg előadásra. Ezek a *Mikadó* és *A denevér*. Mindkét operettet a jövő évad-ban akarja a Magyar Színház feleleveníteni.

** **Operett-díva az örültek házában.** *May Fox* kisasszonyt, aki az amerikai operett-színpad egyik legünnepeltebb starja volt, bátyjának rendelkezé-re a napokban beállították az örültek házába. A szerencsétlen művésznő illdözési mániájában szen-ved s az a rögzésméje, hogy rokoni el akarják venni a pénzt és az ékszerét. Eddig is egy nev-yorki szállóban tartották őrzet alatt, de a művésznő ki-játszva ápolónőt, többször elhagyta a szállót, ny hogy végre is elmeogyinteztetnie kellett szállítani. A szerencsétlen amerikai star most buzonhét eszten-dős s leánya egy *st.-louise-i* lényképzésnek.

** **Mascagnit operettet ír.** *Mascagni* egyre kom-ponál, az — újságokban legalább. A legűbbszőr em-letgetet szerző, egy *madridi* újság szerint most ope-rettet ír, amelyhez *Cantó* spanyol librettista szolgál-tatta a szövegkönyvet. A „zarzuela“ három felvonásos lesz s a címe: *El Christo de la Vega*.

** **A Theatre Francais szállást keres.** A Theatre Francais tagjai nincsenek megelégedve az új szállásukkal az Odeonban. A színház meglehetősen ki-csinny, minek következtében a jövedelem sem lehet olyan, mint amint a régi székhelyen, Molière színházá-ban volt. Az Odeon visszatér nincsen megelégedve a Gym-nase-zal, hol jelenleg tartja előadásait és visszakiván-kozik régi helyére. Mitán pedig a Theatre Francais régi palotája jövő év elején hamarabb bajorosan lesz készen, az Odeon vissza akar térni saját házába, a sociétaires panaszokodnak jövedelmük megcsappanása miatt, Claretie új szállás után kénytelen nézni. Ké-jajánlatot kapott eddig. A Theatre Porte Saint Martin színház igazgatósága ezer frankért esténi-ként hajlandó átengedni helyét a Theatre Francais-nak. Sokkal előnyösebb ennél Sarah Bernhardt aján-lata, aki nem is kér ellenszolgáltatást színházá át-en-gedésért, csak azt óhajta, hogy várjanak októbert el-sejéig, amikor amerikai körútra viszi Aiglonját, Sarah Bernhardt 100.000 frank bért fizet a városnak színházáért, melyet a törvényhatóság oly módon biz-tosít magának, hogy minden este a jövedelem 10%-át kapja a bér teljes kiigonylításáig. Az Aiglon szász előadása 1 millió franknál többet jövedelmezett és a színház ez évi bére így már ki van egyenlítve. A Theatre-Francais pedig egyelőre a válaszon van: Sarah Bernhardt színház, vagy a Porte St.-Martin színház, ez a kérdés foglalkoztatja most az igaz-gatóságot.

** **Művészek a Mátyásföldön.** A fővárosi színházak tagjaiból alakult színtársulat szombaton kezdi meg előadását *Mátyásföldön*, ahol a fővárosi nyaralók élénk érdeklődéssel várják a színészeket. A társulat tagjai között vannak: Keczeri Irén, Sölier Izabella, Mátyás Józsefné, Bessenyei Ferenccné, Kiss Mihály, Boross Endre, Nyáray Antal, Odry Zsúrd, Mátyás József, Horváth Arnold, Bessenyei Ferenc stb. A műsoron egész esomó kis vigjáték és ope-rette szerepel.

** **Új népdalok.** Őt új dal jelent meg, egytől egyig csupa szépen esenedő, postikus nótá, amely szivhoz szól, mert szívből jött. Ezek a dalok, ame-lyeknek szövegét és zenéjét *Böhm* Andor írta, alig-banem népszerűsége fognak szert tenni. A dalfüzet *Részavilági és társas* zeneműkereskedésben kapható.

** **Művészi szótáráj.** A közoktatásügyi mi-niszter *Tessenyi* Margitnak, a Nemzeti Zenei segéd-tanárúknének művészi tanulmányainak befejezése cél-jából megvezeti ösztönzóját adományozott.

** **Német Wagner-előadások** Oroszországban. Német újságok szerint *Berlinben* operatársaság van keletkezésben, amely *Odesszában* Wagner-előadásokat fog rendezni.

Vistilla.

(Mascagnit új opera-librettója.)

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Róma, június 25.

A *Café Arauno* előtt egy kis bohém-társaságban valami új filzet jár kézzől-kézre. Csupa fiatal író és művész, a legmodernebb társaság, amely már úgy néz *Mascagnára*, mint ha mumia volna.

— Hallatlan, — méltatlankodott egy fiatal muzsikus, — hogy valaki úgy csináljon reklámot egy új operának, amelyet még meg se komponált, hogy kiadja előre a librettóját. Ha „gyors-zenekölő“ vol-nék, letűzném *Mascagnit*.

A fűzet tuinillik *Mascagni* régi barátainak, *Targioni-Tozzetti* és *Menasci* urak *Vistilla* című libret-tója, amelyre állítólag már csinálta is a zenét a pesa-rói maestro. Ez a két dilettáns író még mindig sze-renesét hozott *Mascagninak*, aki megbánta, valahány-szor máshoz fordult szövegért.

A *Café Arauno* bohémjei abszolúte nem törőd-nek az olasz parlament eseményeivel, — nekik fonto-sabb a leszüdött libretto az egész Monte Citorioánál.

— A mit *Mascagni* tesz, — veti közbe egy mér-ges kis piktör — az körülbelül olyasmi, mint ha én a világnak bemutatnám már előre és nagy garral azt a vásznat, amelyre majd valamit pingálni fogok. Aki ilyesmire képes, nem művész!

Viharos helyesítés.

Nem tudom, hogy igaznak van-e a legfiatalabb fiataloknak, de annyi bizonyos, hogy a libretto rossz. *Targioni-Tozzetti* és *Menasci* *Mascagni* figyelmel-zette *de Zerbi* egy novellájára, ahonnan ezek aztán a libretto tárgyát merítették. *De Zerbi* maga pedig novel-lája homlokán *Tacitusra*, mint forrásra utal, oldalirán mottóul: *Annales. Liber II. Caput XXXI*.

Különös egy szöveg, mint ha szerzői nem zene-dramának, hanem táncgyűzelekekkel összekötött cir-kuszlátványosságnak szánták volna. Valami kiállításos darab opera formájában. És minthogy manapság minden új szövegben kell hogy valami olyan fogás legyen, amely rabbi Ben Akiba híres mondásának cáfolataképpen még sohase létezett, — a szövegírók gondoskodtak ilyesmiről.

És ez a prolog. Csak hogy ez nem olyan köztud-

séges prólóg, aminővel a Bajazzókban találkozunk. Ez itten epilóg, mint prólóg.

Ime a szöveg cselekménye:

A prólóg.

A zápolyi öböl fölött a *Posilippo* magaslátán gyönyörű villa erkélyén *Helius* lovag ebédel övével; ekkor egy *vak koldus* jelenik meg, amlizsenéért rimánkodva. *Helius* gazdagon meg akarja ajándékozni, de a koldus, aki véletlenül megballija jötevője nevét, átkozódva távozik. Mert az agg koldus — *Vistilius*, skinek leányát valamikor *Helius* lovag döntötte veszedelmbe.

(Hogy miféle képek vonulnak most át *Helius* és *Vistilius* emlékezetén, akarja a darab bemutatni; ezért epilóg ez a prólóg.)

Első felvonás.

Római amfiteatrum: nagy pompa; gladiatori játék készül, amelyre a császárt várják. A halálra szánt emberek az arenában énekelnek, — a lovagok és a szép patricius hölgyek odafügg szerelmes dolgokat sugnak egymás fülebe és hangosan kacagnak. Szép leányok narancsokat árulnak, a nép lármázik, mindenütt türelmellenség. Ekkor hosszú, pompázatos kísérettel megjelenik a *császár*. Intésére megkezdődik a viadortájk. Ezalatt elül egy jobb és egy bal páholyban két szerelmi ügy bonyolódik. *Canidia*, a búhájosan kacér és szép patricius hölgy lovagját, az ostoba *Livius Salicius* akarja elbolondítani, — a másik páholyban pedig *Helius* lovag az ugyancsak szép és eddigelő erényes *Vistilia* asszonytól kapja meg az első légyott biztos ígérteit. Finále: lent az elvörös halottak irtóztató hörgése, odafent a mámoros szerelem féktelen ujjongása.

Második felvonás.

Vistilia asszony palotájában. Féric: *Titidius Labeo* Germániában küzd a okeruszok ellen; a szép szalmaözevegnyet rabszolgának fésülök, virágokkal ékeztik, és illatszerekkel hintik be, — ő maga hárfán kíséri éneket. Ekkor barátjának, a szép *Canidia* látogatása érkezik, hogy elpanaszolja, minő hidegen bánik vele lovagja, — hogy a varázsszal semmit se használt stb. Ekkor bejelentik *Helius* lovag látogatását, mire *Canidia* eltűnik. Szerelmi duett. Most *Livius Salicius* érkezik meg, híreket hozván a harostérről, szomorú híreket, mert bizony a *Varus* vezérlete alatt küzdő háziurnak nehéz a sorsa. *Vistilia* lehengoltan marad egyedül imádójával, akit heves megbánásban eltaszit magától. Azonban a távozót visszahívja, — de már késő! Finále: *Vistilia* elajul.

Harmadik felvonás.

As Isis-templomban nagy orgiát ünnel; zené és kardalok. A templom tövében áll *Canidia* háza, ahol most *Vistilia* jelenik meg, hogy bánatát elpanaszolja. *Canidia* bufolejtő varázsszálal kínálja, de *Vistilia* a világot sem akarja elfeledni *Helius*-t. Kitarul az Isis-templom ajtaja és részeg baohans-népség rohan elő, körülveszi *Vistiliát*, akit *Helius*, mint titkos Isis-pap magának követel. De megjelenik a rendőrfőnök, a praetor az ő emberével és miatt az egész baohanshad az Isis-szentélybe visszamenekül, az elajult *Vistiliát*, mint az istenek káromlóját elfogják.

Negyedik felvonás.

Trio, a vidám patricius agglégény házában lakomáznak; jelen vannak *Helius*, *Livius Salicius*, *Sulustius*, a történetíró és még sok más patricius. A kardalokos himnuszban dicsőítik „a régi falernumit”, — táncosnők, hárfás-leányok, énekesnők stb. *Mazmina*, valami vén kerítőasszony egy most érkezett „gall” leányt mutat be, aki azonban távol tartja magát a mulatságtól, mert szomorú is, beteg is. *Livius Salicius* pajzán nótában a csapatúr szerelemről dicsőíti, mire *Helius* ódával felel a tiszta szerelemről, amelyet csak egy nő iránt érezhetünk. Erre boldogan karjaiba ömlik *Helius* lovagnak a „gall” leány, aki senki más, mint — *Vistilia*. Időközben tudniillik visszanyerte szabadságát, mert kiderült az ártatlansága. Szerelmi duett tele lángoló szenvedéllyel. Végre *Vistilia*, aki minden felvonásban legalább is egyszer elajul, ismét ájulása esik és pedig ezúttal véglegesen. Meghasadt a szive: halott! Mélységes öcsöd, kinos hangulat. Ekkor lép be balsejtelmetől fűzve *Vistilia*, a halott atyja. *Sirva* borni imádott leánya kibűlt tetemére, — aztán oda támoilyog a szén-üst felé, az iszó parázs fölé hajlik és önként megvakítja magát.

Ez a darab vége. Az ötödik felvonás — a prólóg.

Szükségtelen fejtegetni ennek a szövegnek hazug és szertelen silányságát, — de szomorú dolog, hogy *Mascagnit* ilyen léha, szenzáció-hajhász cirkusz-látványosság munkára tudja inspirálni. Mert annyi

balsíker után megint sikert akar, nagyot, lármásat, világraszólót, — mint a mió *Parasztbecsület* volt. Csak hogy akkor a világ lármázott, most csak ő.

B-1.

A csárda virága.

— Szerző a darabjéről. —

Budapest, június 28.

Érzem, hogy én már csak a mult idők visszhangja vagyok, a jelenkor hangját nem úgy ismétlem, amint felém kiáltják, — de hát idővel a visszhang is veszti erejét, kivált ha a körülötte lévő talaj nagyon átváltozik.

A megvénült ember olyan, mint az idegenbe szakadt, más az észjárása, mások a szokásai, mások az erkölcsi, de mert illeszkednie kell a jelenkor házi rendjéhez, erőlködik, töri, győri magát, de mindig azzal a tudattal, hogy egy olyan hárságost erőltet magára, amelylyel nem szivesen dicsekszik, ha netán dicsőret és elismerés járnak is nyomában.

Azért kellett ezeket elmondanom, hogy a nagyigényűek várakozását kellő színvonalra szállítsam, nehogy franciás sikket, vagy németes sablont várjanak, hanem magyaros egyszerűséget.

A *csárda virága* közönséges paraszti történet, népet a jelen korból, nem cicomás, nem torzított, olyan, a mi minden magyar faluban otthonos lehet. A mélyebb drámai bonyodalmakat szándékosan kerültem, igyekeztem mindig kedélyes és vig maradni, ahol a mulatság lendület nem ütökik a cselekmény alaphangjába. Ez a mai kor izlése, amelyet én egyszámam meg nem változtathatok.

A színesnek, tudom, megteszik, amire képesek, hisz nekik is jól esik, ha kivételesen néha nem kell eltorzuliok és lehetnek öszinték, igazak és magyarok.

A közönség, ha huszszor megtölti a nyári színházat, bátran minden nap kifütyülheti a darabomat.

A kritika, ha igazságos, olyan kötelességet teljesít, mely akkor a leghasznosabb, ha nem becéli a szerzőt.

Ennél több mondani valóm nincs.

Lukácsy Sándor.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ **Emlékkönyv.** Ez alatt a cím alatt adták ki *Kosma László* és *Szentgyörgyi Lajos* az állami tanítók országos egyesületének megbízásából *Halász Ferenc* harmincötves tanfelügyelői munkásságának és miniszteri osztálytanácsossá váló kinevezésének ünnepére egy csinos és értékes füzetet. Az Emlékkönyv méltatása *Halász Ferenc* miniszteri osztálytanácsos tanügyi működésének. Harminc év óta veszi részt a nehéz munkában szeretettel, érdeklődéssel, nagy munkakedvvel és kitartással *Halász Ferenc* és nevéhez a tanügyi terén nem egy érdemes alkotás fűződik. Az érdekes füzet külön fejezetekben tárgyalja az elemi népoktatás multját és jelenét, tekintettel *Halász Ferenc* közreműködésére, tevékenységét a tanítókért, az iskolák körül, a tanító-egyesületek érdekében, továbbá hivatali, társadalmi és irodalmi működését. Végül az életrajzát, közli a tanügyi ez érdemes és előkelő bajnokának. Az életrajzból a következőket közöljük:

Halász Ferenc 1849. év március 1-én született Beregszászon. A tanulásban fogékony fiú elemi ismeretét Bodnár Kálmán római katolikus tanítótól magán uton nyerte. A gimnázium alsó három osztályát szülőhelyén, a 4. b. osztályokat Ungváron végezte. Atyja korai halála akadály volt tovább tanulásában s így, mint a tanítóság javarésze, — anyagi kényszerűségből került a tanítói pályára, illetve a szatmári római katolikus tanítóképzőbe, hol 1867-ben *felelmi képzést* ölelte el nyert.

1869-ben tollnok lett az Ung-Bereg-megyéből egyesített tankerületben, melynek szerény jövedelméből csak egy élelelt, hogy privat-órákat adott.

1872-ben nősült meg, *Orioncsy István* ungvári római katolikus tanító leányát, *Juzsintát* vette nőül. Előelőrekről szelleme nyilvánvalóan abban, hogy mint nős ember, ismét tanulóság fogott; folytatta és bevégezte gimnáziumi tanulmányait. 1873-ban az ungvári főgimnáziumban érettségét tett, azután miniszteri engedélyvel a kassai jogakadémián a jogi tanfolyamot magánuton való elvégezte.

1886-ban július hó 24-ikén a miniszteri kegy az akkor már megveszte szereletét tollnokot be- régi tanfelügyelővé tette, mely állásban is, elmondhatjuk: bamulatos sikereket mutatott fel. Mindig bírt miniszterének bizalmát s *Wlassios* miniszter, kinok szerenőse főképp az alkalmas emberek kiválasztásában áll, nagy reményeket fűzött *Halász Ferenc* tanfelügyelőnek a központba való berendeléséhez. Nem is csalódott! Miatan 1895. szept. 1-én *Wlassios* miniszter kibővített munkakört, osztályvezetést bízott rá, egész erejét összeszedve törekedik a szent ügynek minél nagyobb szolgálatokat tenni.

Halász utóélettel jól kedélyű, kiváló társalgó. A klubok-, kaszinóknak nem nagy kedvelője;

nagyobb élvezetet talál a házi összejövetelekben, midőn barátival igen szivesen eldől.

Halász ma is az a puritán egyszerű ember, aki volt az életpályá kezdetén. Abban is hal meg, mert őt a munka megőrja a hivalgás útjára való tövedéstől. Az bizonyos, hogy érzi munkája becset. Ez az önzert jogos és tisztelet parancsol, mert egy 80 éves eredménydus tanfelügyelői munkásság fényesen igazolja a kifejtett munka becset.

○ **Falusi potentátok.** *Lőrinczy György* szivesen fogó tollát jól ismeri a magyar közönség. Ujabb könyvében, a *Falusi potentátok*ban megint ez a színes irás az, amely megragadja az olvasót. Csupa mologság és csupa szív ez a novellás kötet. A magyar föld és a magyar föld legjobb termésének, a magyar parasztnak szerete sugárik ki a finoman megkomponált és szivesen megirt történetekből. Egy-egy kis tragédia valamennyi azon a megnyugodott és higgadt hangon elbeszélve, amely nem beszél a forrongó világ eseményeiről, hanem a poeta esőndes szobájából hangzik ki, ahol nagy fájdalomak támadnak és nagy keserőségek lepik meg a szívet. *Lőrinczy György*nek a paraszti pusztulása fáj s meleg szíve keserőséggel telik meg, látáru annak az árnyékának, amely végig vonul a falun. Az uri közép- osztály szivtelensége, a közélet vezetőknek kicsinyesége az, ami *Lőrinczy György*ben főlébrszli az aggódo hazafi és az aggódo ember panaszos hangját. És kesergése is a poeta kesergése, az őszinte, nagy szemkörü poétaé, aki művészetével ilyen módon tud társadalmi problémákat megoldani. Ez a könyv egy nagy program, melyet talán megragzóban fog megírni a magyar irodalom előjövendő reformátora, de melegebb szívvél és nemesebb bennattal senki sem fogja elsírni. A kötet tizenöt novellát tartalmaz s kiállitása a *Singer* és *Wolfner*-cég izlését dicséri. Ára 2 korona negyven fillér.

○ **A részvénytársulati statisztika kritikája.** *Körösy József*nek, a fővárosi, statisztikai hivatal tudós igazgatójának a részvénytársulati statisztika kritikájáról és reformjáról szóló tanulmánya most különnyomatban is megjelent magyar és német nyelven. A nagy alaposzágal készült munka a részvényekbe való befektetés tőkejáradékának helyes megállapításával foglalkozik.

○ **A Reptiles.** *Kuppis József* királyi főmérnök, a repülés cimen érdekes tanulmányt írt, mely az *Athenaeum* könyvnyomdájából került ki. A munka nagy szaktudással és mélyrehatóan foglalkozik a repülő elméletekkel, megvitatta a repülésre vonatkozólag tett eddigi kísérleteket és tudományosan megállapítja azon elvi kelleket, melyek alapján oly repülőgép volna készíthető, mely a levegőbe föl tud emelkedni. A szépen kiállított derék munka ára: 5 korona.

○ **A Legjobb könyvek** egy igen érdekes és becses két kötet regénynek adja a befejezést. A regénynek *Szerelomból* a címe, írja pedig *Rodrievicz Mária*. A kötetek darabonként 50 krajcárjával rendelhetőek meg.

SPORT.

* **Sporthírek.** *Karlsbad*ban nem kevesebb, mint 160 fő fog a július elsején kezdődő meetingen résztvevni. — *Gecko*, *Baltazzi* *Arisztid* ismert háromévese kimúlt. Ugrani tanult gátaikon s egy ugratás előtt a sövény helyett a barrierek ment s szétverte a koponyáját. — *Mazot* a *Kárpát-díjra* preparálják. — *Sternbuck* a *Szent István-díj* favoritja ötszörös pénze, *Chryseis* és *Kartal* 6—6, *Semper idem* és *Rio Tinto* tizeszeres pénzen áll. *Clairette* az *Ívadék-verseny* győztese ezental gátaikon fog szerepelni.

* **Eltz báró balesete.** A sampion ulovast, *Eltz* főhadnagyot, mint a Magyar Turfiban olvassuk, baleset érte a lengyel versenyeken. A katonatiszti versenyegyesület második napján *Gigerikőn*inóiról lebukott s mozdulatlanul terült el a földön. A súlyosnak látszó szerenőtlenség nagy ijedséget okozott, de csakhamar kiűnt, hogy nagyobb baj nem érte a jeles ulovast. A csekélyebb fokú rázkódást már másnap kihoverte, úgy hogy holnap *Alagon* remélhetőleg lovagolni is fog.

* **Alagi löversenyek.** A változatosság kedvéért holnap újra *Alag* következik, megnyitva a rövid, két napos nyári meetinget az ulovasok szokásos programjával. A különbség csak az a holnap és az első nyári meeting napjai közt, hogy most sokkal hosszabb a program, s tekintve, hogy a föld kerekéségén sehol nincs löverseny, alkalmasint közönség is jóval több lesz, mint eddig bármikor. Mint verseny legérdekeesebb lesz a *Morny-gátverseny*, melyben az alagi fogalmakhoz képest sokatlanul sok fő fog indulni. Terhe révén legjobb chancoa *Diák*nak, *Uffal*nak és *Magister*nek van.

A tipek a következők:

- I. *Geist-istálló* — *Grimaldi*
- II. *Geist-istálló* — *Popovka*
- III. *Agra* — *Gigerikőn*
- IV. *Diák* — *Uffala*
- V. *Percc* — *Leányka*
- VI. *Györgytalár* — *Fragile*.

KÜLÖNFÉLÉK.

Románc.

Szép május édes, fényes reggelén,
A kávéház egy füstös kis zugában
Sóhajt, búsul, borzongat két legény;
Ott ülnek némán, szótlan, haloványan
Szép május édes, fényes reggelén.

Verőfény ömlik át az ablakon...
Az aszfalt népe künny olyan vidám...
„Az élet mégis szomorú nagyon!”
A másik búsan bólogat: „Az ám!”
... Verőfény ömlik át az ablakon.

„Kacér az asszony, szivtelen a lány,
Hűségese szívre köztük egy se vagyik;
Csólosap, híd, szeszélyes mind a lány!”
— Enyém is az! — sóhajt nagyot a másik.
... Kacér az asszony, szivtelen a lány...

Rózsa Miklós.

† A kínai nő. A washingtoni kínai követ, Vu-Ting-Fang a kínai nőkről beszélgetett egy amerikai újságíróval, s a beszélgetés során behatóan jellemezte a kínai nő helyzetét. Az előkelő kínai nő élete nem nagyon különbözik az amerikai előkelő nő életétől. Foglalatosságai, szórakozásai majdnem ugyanazok. A kínai nő ugyan nem érintkezhetik olyan szabadon a férfakkal, de e miatt nem is előkedve. Éppenséggel nem él olyan elzárkózottan, mint a férfiak nő. Összekezdül a ház bízalmasság férfi-barátaival, s a férje nincs azon, hogy távol tartsa őt azoktól. Ha a férfi ismeri a kínai nőt, bátran meglátogathatja. A kínai nő gyakran dohányzik. Ez talán különös, hanem a dohány nagyon győnye és viszipán át jut a füst a dohányzó kínai nő szájába. A kínai nőnek nagyon sokféle a szórakozása. Kártyázik olyan játékokat, amilyeneket másutt nem ismernek. Szereti a sakkot és a dominót, s ha nincs más dolga, regényt olvas. Nem nevelik tudatlanságban, mint a mohamedán nőt és nagyon szeret olvasni. S vásárolja a könyveket, főképp regényeket és drámákat, amelyekben a kínai irodalom gazdag. A kínai nőnek megvannak a maga háztartási kötelességei is, amiket éppenséggel nem tart megalázónak, vagy jelentéktelenségnek. Ővé a főfelügyelet a háziügyek és a családok fölött s bár rendszeren nem foglalkozik a konyhával, megadja az általános utasításokat s kiadja a szakácsnak a parancsot, hogy micsoda ételeket csináljon. Sohasem megy a piacra, arról a szakács gondoskodik. Jó házban rendszeren mindgyermek mellett van valaki, hanem az anya aggódalmasan ügyel a gyermekek jólétére. A kínai nő sokat foglalkozik himzéssel, de az egyszerű varrások-

hoz hozzá nem nyul, azt a családtagok végzi. A családok kisebb bért kapnak, mint Amerikában, éppen azért tartanak is több családtagot. Kínában háromezre étekeznek. Ebédet délután négy és öt óra között, este pedig még könnyű vacsorát. Ha olyan férfi van vendégségben, aki nincs bizalmas viszonyban a családdal, akkor a férfiak külön étekeznek. Rendes étkezésnél kerek asztal körül ülnek mindannyian. A kínaiak étkezési szokásai nem különböznek nagyon más rendbeliek szokásaitól, mint azt rendszeren hiszik. A kínai nő éppen úgy látogatja barátait, mint ahogy az másutt szokás. A színház is szórakozásai közé tartozik, s akkor vagy családjával ül egy páholyban, vagy pedig a külön női karzatban. Némely tekintetben még előnyösebb helyzetben van, mint másutt. Ugyanazok a jogai, mint a férjnek a gyermekekre vonatkozólag. A háztartásra való befolyása épp olyan nagy, mint a férjé. A gyermekek kihazasításánál nagy tisztelettel bántanak vele, s az anyós — a legnagyobb tiszteletben részesül a kínaiaknál. Tizenhat éves korában a kínai leány férjhez mehet, a szülők már akkor szőnek terveket a gyermekek kihazasítására, amikor azok még egészen aprók. A kínai nőre nézve nincs más pálya, mint a hitvesi és az anyai. Kínában független pályára nem igen mehet a nő, nem tartják helyesnek, hogy a nőt az élet ellen való küzdelemre bocsássák, legföljebb nevelőnők vagy társalkodónők lehetnek.

† Gyp vallomása. A *Revue Illustrée* című újság vagy tíz évvel ezelőtt a legismertebb francia írókhoz különféle kérdéseket intézett és a beérkezett válaszokat azután egy külön füzetben adta ki, amelynek a címe ez volt: Szellemi nagyságaink vallomása. A szellemi nagyságok sorában ott szerepelt Martell grófnő is, akinek pár héttel ezelőtt történt tragikomikus elrablása oly sok kellemes perczet szerzett a jókedvű párisiaknak. Gyp nyilatkozatai közül itt közlünk egy pár különösen érdekeset:
Legfőbb hibám: az ösztöniség.
Boldogságom ideálja: a magány.
Jelenlegi szellemi állapotom: unalom.
Az a hűtlen, amely iránt leginkább lelkeselem: a szabin nők elrablása.
Aláírva Gyp.

† A his aranyhals tavaoska. Jelen tragikomédiának négy szereplője van: egy Anatole B. nevű francia miniszteri hivatalnok, Anatole B. felesége, Anatole B. barátja, Edmond C., végül egy aranyhals tavaoska Anatole B. kertjében. Mert a fiatal miniszteri hivatalnoknak szép kis háza is van kerttel és két év óta a legboldogabb férjnek mondhatta magát. A barátja hetenkint néhányszor eljött hozzá reggelizni, s még olyan előzékeny volt, hogy mikor neki el kellett mennie a hivatalba, még egy ideig nála

maradt, hogy a fiatal asszony ne unatkozzék. Ezen ő semmi megütközni valót nem talált. Csakhogy egy napon névtelen leveleket kezdett kapni, s e névtelen levelek minden jó nevelésű névtelen levélhez illően nem arról biztosították őt, hogy csak legyen nyugodt a hivatalban, mert otthon semmi baj nincsen, úgy, hogy Anatole B. ismét csak egy napon korábban ment haza a hivatalból, s amikor a lépcsőhöz ért, akkor már nem is ment, hanem három-négy fokot átugorva rohant fel a lakásába. Minden ajtót nyitva talált, csak a hálószobája ajtaját nem. Hanem ez éppenséggel nem nyugtatta meg. Annnyira nem, hogy egy hatalmas rántással feltörte az ajtót, s éppen volt még annyi ideje, hogy lássa, mint ugrik ki az ablakon „fejést” a felesége és a barátja. Már látta őket képzőletében öszetört véres ingokkal a kertben, s rohant lefelé, ismét több fokot átugorva. Lent aztán nagy meglepetés érte. Felesége és a barátja épp akkor mészott ki az aranyhals tavaoskából, amely a hálószoba ablaka alatt terült el, s a bűnös párnak semmi baja nem volt, csak nagyon lucskos volt. Anatole B.-nek kacagni lett volna kedve rajtuk, ha az egész esetnek véletlenül nemcsak nézője, hanem egyik főszereplője. A jelenet nagyon komikus volt, s Paris, e léha város, amely végre is el fogja érni előbb-nőbb megérdemelt sorsát, most mulat is rajta, csak Anatole B. nem ér rá. Neki ügyvédekkel kell tárgyalni, iratokat kell beszerkesztie, s más efféle haszontalanságokkal kell bibelődnie, ami már egy válással akarva, nem akarva véle jár.

† A copf. Általában azt hiszik, hogy a copf viselője ösödök óta elterjedt szokás Kínában. Pedig nem így van, sőt a kínai birodalom évezredek fennállásához képest a copfviselő ideje rövidnek mondható. Amikor körülbelül kétszáz évvel ezelőtt a mandeuk megkezdtek a kínai birodalom elfoglalását, elrendelték, hogy a megbódított országok lakosai a mandeuk hajviselőt vegyék föl. Ez a rendelet kezdetben természetesen erős visszatűrést keltett, s a hódítóknak egyre súlyosabb büntetést kellett alkalmazni, hogy a rendeletüknek érvényt szerezzenek. Már 1625-ből van egy törvény, amely halálai büntet minden alattvalót, a mandeuk által legelőször legigazított Liangtung félszigeten, aki nem akart copfot viselni. A mandeuk uralma a tulajdonképpeni Kínában 1644 óta tart. A kínaiak ezelőtt hajukat kontyba tűzve viselték, mint a koreaiak. Most azonban hajukat leberetválják s csak éppen kis területen hagyják nőni, azután copfba fonják.

† Nem ur. A szinigazgató: Hát nem olvasta a figyelemzetelt a bejáratnál: Kérjük a tisztelt urakat, hogy a színházban ne dohányozzanak...
A paraszt: Mi közöm hozzá? Nem vagyok én, ur, paraszt vagyok én!

— Ó győzött; most már meghalhat — szölt Stelio Éffrena.

Mint a hazafió lélek, úgy surrant be Foscarina házába. Fölzaklatott elméjével egészen más, új formában látott most mindent. Az előszoba, amelyet egy hajlólámpás világított meg, óriásnak tűnt fel előtte.

— Ó Stelio! — kiáltott föl a művész, felpattanva s eléje szaladva. Csupa vágy volt s vágyát növelte a hosszas várakozás. — Végre, végre! Hirtelen megállt előtte, a nélkül, hogy kezét fogott volna vele, a nélkül, hogy megérintené. Olyan volt, mint mikor a szél rohanna hirtelen elül.

„Ki vett el tőlem?” — kérdé magában, szorongó szívvel. Egy pillanat alatt ugyanis olyannak tűnt föl előtte a párja, mint valami, amihez nem szabad nyulni. A szemében valami különös, idegenszerű csillogást vett észre.

Stelio azonban szépnépe látta őt, amint így eléje libbent a homályból. A költő fergetegszerű sietésében felismerte benne a bacchikus teremtet, és elől anyagot, amely a művészet ritmusát van hivatva magába fogadni. Es miután e simulékony változatokban látta, hirtelenül észbe jutott, hogy a szerep, amelyet néki szánt, mégsem neki való, hogy hívővű a tragikai mese. Amelyen néki által kellene vándorolnia, hogy nagyon is csekély változatauk azok az érzelmek, amelyek szerint alakítania kellene. S észbe jutott, hogy minő elvesző csekélység lesz majd ez a műve az élet végtelen változataival szemben. Eszkiliosz száznál több tragédiát írt, Szofoklész még ennél is többet. Ők egész világot teremtettek ama töredékekből, amelyeket titáni erők karjuk összehordott. Az ő munkájuk széles váza, mint a világteremtés. Eszkiliosz alakjai még izzók voltak az étheri tüztől, még ragyogtak az érc ragyogásától, még nedvesek valának a természetnek omló felhőtől.

(Folytatás következik.)

REGÉNY.

A TŰZ

— REGÉNY —

Írta: GABRIELE D'ANNUNZIO

(33)

— Isten veled, Daniele — szölt a mester izgatottan, sietősen, mintha valaki hívogatná.
— Hova mégy?
— A Palazzo Capelloba.
— Foscarina ismeri már a te műved tervét?
— Nagyjából.
— És melyik lesz benne az ő szerepe?
— Az, amelyik világtalan, már-már a más világba való, amelyik már csak félig éli ezt az életet. Ő látni fogja azt, amit a többiek nem látnak. Lába a homályban lesz, de feje belenyúlik az örök igazságba. Teiosziász példájára ő is megfogja érteni minden dolgok értelmét, a földiokét és égiekét. Oh, csudás szokat akarok az ő ajkára adni s esőndet, olyat, amelyből végtelen szépségek fakadnak... Az ő hatalma, amidőn a szinpadon beszél és amidőn hallgat, több mint emberi. Ő fölébresszi szívünkben a legrettegtesebb rosszat és a legtitkosabb roménységet. Az ő bűvés hatalmával fogva a multunk jelené válik, tekintetében fölismertük valaha elszenvedett fájdalomainkat.

Megállt a Ponte Savión. Stelio hallgatott: a szerelem és a melankólia hullámai öntötték el a lelkét. Szomorúan jutott emlékezetébe ama nemrég kiejtett szó: „Tünékeny dicsőségemet csak azért szerettem, hogy egykoron a tiednek szolgálhasson.” S hallotta a saját maga szavát: „Szeretlek és hiszek benned, tebenned egészen fölolvadok. Te vagy az én párom.”
— Ennek a szövetségnek ereje és biztonsága

bűszkeséggel töltötte el. De azért futó árnyként végigsuhan a lelkén valamely meghatározhatatlan szorongató érzés.

— Sajnálom, hogy ma este magadra hagyalak, Stelio. — szölt a hű testvér: őt is valamely melankólia fogta el. — Amikor veled vagyok, erősebb a lélegzetem s gyorsabb életet vélek élni.

Stelio hallgatott.
— Nézd ezt a zöld márványoszlopot — szölt újra Daniele Gláuro, talán csak azért, hogy még egy kevéssé együtt maradhasson barátjával.
— Ezt Dandolo hozta egykoron, aki levett egy császárságot. És amikor császár lehetett volna, meg akart maradni dogének. Ő nálamnál többet élt! Isten veled Daniele!
— Ne kicsinyeld sorsodat.
— Ki akarom erőszakolni.
— A gondolat a te fegyvered.
— Gyakran mesélek, hogy becsúgyam felperszeli gondolataimat.
— Te képes vagy teremteni. Mi más keresz?

— Más időben talán képes lettem volna megbódítani egy szigetentert.
— Mi baj? Egy dallam fölér egy országgal. Nem adnál-e egy új képért egy fejedelemséget?
— Élni akarom a teljes életet, nem akarok pusztá agyvelő lenni.
— Egy agyvelő egy világot rejt magában.
— Oh te ezt nem éréd föl! Te askéta vagy, te megfőkezted vágyaidat.
— Majd megfőkezed te is.
— Nem tudom, lesz-e rá hajlandóságom.
— Biztos vagyok benne.
— Isten veled, Daniele. Te vagy az én tanum. Kedves vagy nékem, mint senki más.
— Erősen megszorították egymás kezét.
— Elmegyek a Palazzo Vendramin-Calergibe, hogy hirt kapjunk, — szölt a hű testvér.
Ezek a szók felidéztek ama nagybeteg szív emléket, a hőst, akit karjaikon vittek.

KÖZGAZDASÁG.

Az új vámtarifa.

— Az Országos Ipar-egyesület emlékirata. —

Budapest, június 28.

A nemzetközi kereskedelmi szerződések megújítására nézve már legelőször megindultak a tárgyalások. Ezeknek a tárgyalásoknak előkészítésé-
képpen felhívta a kereskedelmiügyi miniszter a kü-
lönböző ipari és kereskedelmi szaktestületeket, elsősorban az Országos Ipar-egyesületet, azután a kereskedelmi és iparkamarákat, hogy az osztrák-magyar vámterület általános vámtarifa névre a maguk érdekeltségének szempontjából mondjanak véleményt.

A felhívott testületek közül elsőnek az Országos Ipar-egyesület lépett akcióra, mint mindig, mikor az ipar érdekeit érintő kérdésekről van szó. Az Ipar-egyesület már a miniszter felhívása előtt foglalkozott az akció előkészítésével. Az autonóm vámtarifa előkészítésére bizottságot küldött ki, amely az egyes iparágakat csoportonként meghívta az őket érdeklő vámok tárgyalására. Ezek a tanácskozások április és május hónapokban folytak *Matekovich Sándornak*, az egyesület végrehajtó bizottság elnökének vezetésével. A tárgyalások eredményeképpen most az Ipar-egyesület egy nagyszabású emlékirattal lép a miniszter és a nagyközönség elé. Az emlékirat, amelyet *Matekovich Sándor és Gelléri Mór* írtak alá, rendkívül becses anyagot bocsát rendelkezésére a kormányok tanácskozásainak. Magyarországnak és a monarchiának legnagyobb várművei kapacitása, *Matekovich Sándor* — ezen a téren Európaszerte is elismert elsőrangú szakember — az érdeklő iparosokkal megtartott tárgyalásokból éles kritikával, nagy tudással és meggyőző erővel szűrte le azokat az igazságokat, melyeket a vámszerződések megújításánál a magyar ipar speciális érdekeiben, de az ország általános gazdasági érdekeinek szempontjából is figyelembe kell venni. Az emlékirat bevezetése a közös vámterületen folytatandó magyar vámpolitikának valódi és katekizmus. Csupa világos, megdönthetetlen igazság.

A memorandum természetesen utal első sorban az Ipar-egyesületnek arra az ismeretes álláspontjára, hogy ipari érdekeinknek csak az önálló vámterület feltele meg teljesen. De most kényserhelyzetet kell szemlét vetnünk, amely fenntartja az Ausztriával való gazdasági közösseget, ebből a szempontból nyilatkozik és ebből a szempontból az autonóm (nem szerződéses) vámpolitikát követését a magyar ipar érdekében határozottan rossznak mondja. Számos íprágunk van, mely a vámkülönbözle való kivételre van utalva, és ezek válságos helyzetbe jutnának, ha autonóm vámpolitikával elzárnók előlük a külföldi piacokat. Ilyenek a malomipar, a malátá-, keményítő-, cukor-, szesz-, sörgyártás, a vas- és fémműiparok stb. Más iparágaink kartellekkel vannak korlátozva a belső terjeszkedésben. Kivánatos továbbá a szerződéses vámpolitika azokra a hatalmas iparágakra, amelyek Ausztriában virágznak, de amelyekre, ha gazdaságilag fejlődni akarunk, nekünk is szükségünk van. Ilyenek a textiliparok, a vas-, fém- és gépipar. Ezek könnyebben fejlődhetnek, ha a hatalmasabb osztrák ipar a külföldet számíthatja rendezendő közé, mint ha egész erővel a magyar piacra kénytelen vetni magát. Az elzárkozó autonóm politika talán használhatos osztrák iparnak, de a magyar iparra az ilyen politika egyenesen végzetes volna, az osztrák verseny erőszakos felkeltése által. A magyar ipar annál jobban jár, minél több állammal és minél hosszabb idejű szerződést kötünk. Ezek a szerződések, ha csak lehetséges, *tarifa szerződések* legyenek, azaz kössék meg és pedig lehetőleg mérésükkel javunkra az illető országok tarifáitól és ezenkívül biztosítsák számunkra a legnagyobb kedvezést is.

Mind ezekből pedig önként következik, hogy nem szabad az általános vámtarifa tételét nagyon fölemelni, de mégis akképp kell őket megállapítani, hogy a szerződések megkötése céljából folytatandó alkudozásoknál a szükséges engedelmények megtehetőek legyenek. Nagyan és egészben a most érvényes általános vámtarifának az ipari cikkekre vonatkozó tételői megfelelőek, sőt magyar szempontból van sok, amely már most is túlzagos és így lecsökkentésére lehetne.

Ne legyen továbbá a tarifa kettős, hanem maradjon meg mostani rendszerében, amely csak egy vámtétel ismer minden áru névre. Kimutatja a memorandum, hogy a kettős (maximális és minimális) vámtételek rendszere a szerződéses alkudozásokra nézve nagyon hátrányos volna. Végül a bevezetés beismarol az egyesület eljárásáról, és ezután következnek az egyes vámtételekre vonatkozó javaslatok, a mostani vámtarifa aranyosportjai szerint.

A rendkívül érdekes ízet ismét egy nagyon becses darabban szaporította az Országos Ipar-egyesület kiadványainak sorát.

A „Pesti Lloyd-társaság” *Kolner* Zsigmond elnök elnöksége alatt tartott legutóbbi ülésében tárgyalta az osztrák-magyar vámterület részére kidolgozandó új autonóm vámtarifa ügyében *Hegedűs Sándor* kereskedelmi miniszternek feltételezett véleményét. Hosszabb tanácskozás után elfogadták a társaság közgazdasági osztálya által előkészített

munkálatait a tarifa-javaslatokkal együtt. A javaslat, amelyet ma a társulat szintén székföldön nyomatatásban, a mérésükkel védvám alapján véli felépítendőnek Magyarország vámpolitikáját.

Ipar és kereskedelem.

Osztrák-Magyar Bank. A jegybanc főtanácsosa ma délután tartott *Bécsi* lovag bankkormányzó elnökségével. A bankvezetőség indítványára elhatározta a főtanács, hogy a bankamallatban nem változtatja meg. A főtanács jóváhagyta továbbá a bank részvényei után az 1900 év első felére alapszabályszerűen járó 28 koronás osztalékának június másodikától való kifizetését és a Budapestben épülő bankpalota előkészítelésének megtételét. *Zuck Alajos*, a bécsi igazgatóság központi felügyelőjét és előadóját helyettes vezértitkárrá nevezték ki.

Vámháború a Keleten. Emléttük, hogy a török kormány a török autonóm vámtarifát Szerbiával, Bulgáriával és Görögországgal szemben június 14-én életbe léptette. A magyar kiviteli cégeket figyelmeztették, hogy Törökországba kiküldendő áruikat lássák el származási bizonylatokkal és ezeket hitelesítsék a török konzuli hivattal, nehogy azokat valamelyik Balkán államból származónak tekintsék. Ez az új szabály azonban kezdetben sok zavart okozhatna és történelk is felszólalások ebből az ügyben, a török kormánytól, amely el is rendelte, hogy az új szabály csak június 14-én lépjen életbe. Addig tehát nem szükséges a származási bizonyítvány, elegendő ha az áru származási helyét a fuvarlevél tünteti föl. Június 14-ikétől kezdve azonban, ha más intézkedés közbe nem jön, szükséges a hitelesített származási bizonyítvány.

A közlekedési részvénytársaság ma tartotta meg tizenhetedik rendes közgyűlést *Pallavicini* örögről elnöklet alatt. Az igazgatóság javaslatainak értelmében elhatározta, hogy osztalék fejében részvényenként 40 koronát fizet, továbbá hogy az értékesítési tartalékot az alapszabályszerű javadalmazás után felül 250,000 koronával növeltesse, az alkutandó tisztviselői nyugdíjintézet céljára 50,000 korona fordítsanak és hogy 492,149 korona 6 fillér új számlára vitessék át. A közgyűlés elfogadta az igazgatóságnak azt az indítványát is, mely szerint a tisztviselői nyugdíjalap alakítására szolgáló 600,000 koronájú tartalék felhasználása és az előterjesztett alapszabályok elfogadása mellett a társaság tisztviselői és szolgái részére nyugdíjintézetet létesítsen. Végül az igazgatóságba *Avon Jules*, *Szirmai Oskár*, *Sziedry Fülöp* és *beranyavári Ulmann Adolf*, kiknek megbízatási ideje lejárt, megválasztották újra, ugyancsak a felügyelő-bizottság eddigi tagjait újból megválasztották.

Szesszárak. A kontingens nyersszesz ára *Budapest* 40.— korona pezében, 40.50 korona áruban, *Bécsben* a kontingentnél készáru 44.— korona pezében, 44.40 korona áruban.

Lóvásár. A Tattersall-télepen ma megtartott heti lóvásárra felhajtottak 426 darab első osztályú és 230 darab másod osztályú, összesen 708 darab lovat, amelyek közül 377 lo kett el.

Szavasmarhavasár. (A budapesti marhavasárra vérsi pénztár részvénytársaság indította.) Felhajtás: Vágómarhák, Magyar ökr 1190 darab, magyar tehén: 656 darab, szerbiai ökr 267 darab, szerbiai tehén 27 db, boszniai ökr — drb, boszniai tehén — drb, bivaly 68 drb, bika 103 darab, összesen 2411 drb. Gazdasági marhák: Igás- és hizlali való ökr 73 darab, fejős tehén 177 darab, igás bivaly 18 darab, finó — darab, bika — darab, észó — darab. Eladási árak ezen tudósítás zártáig, vágómarhákért: Magyar hizott ökr, legjobb minőségű 62.— K-től 66.— K-ig, kivételosen — K., 100 kilónként 60 szuliban, középminőségű 54.— K-től 60 K-ig, silányban, minőség 48 K-től 52 K-ig. Magyar paraszmarha jobb minőségű 50 K-től 56.— K-ig, kivételosen — K-ig, silányabb minőségű 44 K-től 48 K-ig. Tarka hizott ökr, legjobb minőségű 64 K-től 71.— kivételosen — K-ig, középminőségű 56 K-től 62 K-ig, silányabb minőség 46 K-től 54 K-ig. Szerb 68 boszniai ökr, legjobb minőségű 50 K-től 62.— K-ig, kivételosen — K-ig, silányabb minőségű 44.— K-től 48.— K-ig. Bika jobb minőségű 54.— K-től 68.— K-ig, kivételosen 70.— K-ig, silányabb minőségű 44.— K-től 52 K-ig. Bivaly 34 K-től 44 K-ig, kivételosen 48.— K. Magyar tehén 42.— koronától 56.— koronáig, kivételosen — koronáig. Tarka tehén 44.— koronától 66.— koronáig, kivételosen — koronáig. Gazdasági marhákért: Igás ökr elsőrendű 62 K-től 68 K-ig, kivételosen — K 100 kilónként, 700 K-től 880 K-ig páronként, közép 54.50 K-től — K-ig, 550 K-től — K-ig páronként. Hizlali való ökr 100 kg.-ként — K-től — K-ig. Fejőstehén kezretezett szines 130 K-től 200 K-ig drbonként, bonyhádi faj 210 K-től 320 K-ig, kivételosen — K-ig drbonként. Igás bivaly 560 K-től — K-ig páronként. — Vágómarhából a felhajtás 200 darabnál kisebb volt, mint a múlt héten, mintán egészen elsőrendű minőségű marha kevés volt a vásáron, ilyeneknek ára méterezszenként 1—2 koronával emelkedett. Középes és silány minőségűre kevesebb kereslet következett a vásár lanyha volt. — Jarmos ökrökre a kereslet feljós tehennel az áru lanyhán megy.

Borjavásár. 1900. évi június 28-án. (A budapesti marhavasárra vérsi pénztár részvénytársaságtól.) Felhajtás: Belföldi élő borjú 1702 drb, lelti borjú — db, bécsi élő borjú — db, — db, horvát, nő-

vendék marha 162 darab, bárány 616 22 darab, lelti bárány — darab. Árjegyzés azonos tételkiből: Árjegyzések, Belföldi élő borjú 60—67 f.-ig, L. r. 62—84 f.-ig, kivételosen 86—1— f. 1 kilónként, lelti borjú f.-ig, L. r. — f.-ig, kivét. — f. 1 kilónként, lelti borjú f.-ig, kivét. — f.-ig, kivét. — f.-ig. Nővendék marha 46—48 f.-ig 1 kilónként, L. r. — f.-ig, Bárány 616 10.—14.— k., lelti bárány — k., kivételosen — k.-ig páronként. Keoska — k-től — k-ig. A vásár lanyha volt.

Budapesti sertés-konsumvásár. A ferenzvárosi petróleum-rakodónál lévő székcs-fővárosi sertés-konsumvásár árjegyzése 1900. évi június 28. Készlet 863 darab. Erkezett 1176 darab. Összesen: 2038 darab. — Eladási 1073 darab. Maradt 965 darab. — Naplárak: 120—180 kgr. szuliban 88—90 koronáig, 220—280 kgr. szuliban 88—94 koronáig, 320—380 kgr. szuliban 88—94 k.-ig. Öreg nehéz páronként 400—500 kilyen 80—90 — koronáig, Malac 82—86 koroná 100 kilónként. A vásár hangulata élénk volt.

Bécsi juhvásár. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) Felhajtottak 734 db. Az irányzat szilárd. Jajegyzetelt: L. rendű juh 53—56, kiverési juh 48—50 fillér. Fogasztási juh — fillér.

Bécsi szarvasmarhavasár, június 28. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A mai vásárra felhajtottak 1298 darab levagott sertést, 196 darab levagott juhot, 189 darab lelti bárányt, 4199 darab élő borjút, 2050 darab élő sertést. Irányzat gyenge. **Eladási árak:** Levagott borjú 80—114 fillér, elsőrendű 116—124 — f., kiv. — fillér, 65 borjú 72—82 fillér, kivételosen — fillér, legelsőrendű 94—106 — f., 112 fillér, fiatal sertés 60—80 fillér, kivételosen — f., levagott nehéz sertés 88—86 fillér, kivételosen — fillér, husra hizlati sertés — fillér, zírta hizlati sertés — fillér, könnyű sertés 80—96 fillér, elsőrendű süldő 44—36 fillér, gyengébb — fillér, levagott juh 72—80 fillér, bosnyák silányabb sertések — fillér, kilogrammonként. Bárány 10—24 korona, kivételosen — korona páronként.

A budapesti gabonafőzsde.

Budapest, június 28.

Élénk kínálat és vételkésv hiánya következtében az irányzat lanyha lett. Forgalomban került 6500 méterezéses buza. Az árak 10 fillérről osökkenetek.

Eladott:
Buza. Tiszavideki: 500 mm. 80 k. 8 K. 65 f., 500 mm. 79.5 k. 8 K. 65 f., 300 mm. 80 k. 8 K. 12 1/2 f., felső, 250 mm. 79.5 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 79.5 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 79 k. 8 K. 15 f., 500 mm. 79 k. 8 K. 15 f., 400 mm. 78.5 k. 8 K. 15 f., 300 mm. 78 k. 8 K. 65 f., 100 mm. 78 k. 7 K. 80 f. sárga, 300 mm. 78 k. 7 K. 80 f., 100 mm. 77.5 k. 7 K. 85 f., 200 mm. 74.8 k. 7 K. 62 1/2 f.

Postmegyővidéki: 1000 mm. 79 k. 8 K. 65 f., 100 mm. 77 k. 7 K. 82 1/2 f., vegyes, 100 mm. 76 k. 7 K. 67 1/2 f. 100 mm. 73.5 k. 7 K. 60 f.

Szavasi: 1100 mm. 78 k. 8 K. 65 f.

Új buza: 1000 mm. 80 k. 7 K. 65 f. augusztus 15-iki átadás.

Mind 3 hónapra.
Zab: 100 mm. 5 K. 57 f., 200 mm. 5 K. 55 f., 100 mm. 5 K. 45 f., 100 mm. 5 K. 20 fillér.

Rozs: 145 mm. 6 K. 55 f.
Kétségföld mellett.

A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru-és értékesítés szokásai szerint, kétségben 50 kilogrammonként — A minőség hektolitereként és kilogrammonként.

Egyéb gabonafajták	kiló	K-60		K-65	
		K-60	K-65	K-60	K-65
iszavideki	500	7.85	7.45	7.15	7.55
postmegyővidéki	500	7.45	7.30	7.15	7.55
szavasi	500	7.55	7.45	7.15	7.55
új buza	500	7.15	7.05	7.15	7.55
rozsa	145	7.45	7.25	7.15	7.55
zab	100	7.15	7.05	7.15	7.55
malac	82	7.15	7.05	7.15	7.55
borjú	1702	7.15	7.05	7.15	7.55
barany	616	7.15	7.05	7.15	7.55
marha	162	7.15	7.05	7.15	7.55

Egyéb gabonafajták	kiló	K-60		K-65	
		K-60	K-65	K-60	K-65
rozsa	145	5.80	5.90	5.80	5.90
zab	100	5.80	5.90	5.80	5.90
malac	82	5.80	5.90	5.80	5.90
borjú	1702	5.80	5.90	5.80	5.90
barany	616	5.80	5.90	5.80	5.90
marha	162	5.80	5.90	5.80	5.90

A határidőszét folyamán a következő kitételek történtek:
Buza júniusra . . . 0.—
Buza októberre . . . 8.02—8.03—8.00—7.99—7.96
Rozs júniusra . . . —
Rozs októberre . . . 6.83—6.84—6.83—6.82
Zab júniusra . . . —
Zab októberre . . . 5.19
Tengeri májusra (1901.) 4.86—4.87
Tengeri júniusra . . . —
Tengeri júliusra . . . 5.63—5.64—5.62—5.59—5.61
Tengeri augusztusra . . . 5.70—5.71—5.69—5.67
Rozs augusztusra . . . —

Déli egy órákor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Table with 3 columns: Item name (Buza júniusra, Rozs júniusra, etc.), Price in pence (pénz), and Price in florin (ár).

Déltán fél 5 órákor zárul:

Table with 3 columns: Item name (Buza júniusra, Rozs júniusra, etc.), Price in pence, and Price in florin.

A budapesti értéktőzsde.

A mai értéktőzsde igen mérsékelt változásokat tüntetett fel. A hangulat tartózkodó, a forgalom mérsékelt volt. Az előzárlat kedvező. A helyi piac csendes. A déli tőzsde gyengébb külföldre egy nűanszszal alacsonyabb árfolyamokat hozott felszínre. Több eladó, mint vevő volt a piacon. A helyi piac forgalom nélkül maradt. A valutapiac változatlan. Az előzárlat csendes.

Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 726.50-727.—, Osztrák hitelrészvény 696.—697.—, Osztrák-Magyar államvasut 673.50-674.—, Leszámlító bank 470.—470.50, Rimamurányi vasut 664.50-665.— korona. A déli tőzsde: változatlan. Jegyzetek: Magyar hitelrészvény 725.50-726.25, Osztrák hitelrészvény 694.50-696.50, Osztrák-magyar államvasut 670.25-671.50, Koronajáradék 91.20-91.25, Rimamurányi vasut 664.—665.— korona. Forgalmában került: 4%-os magyar koronajáradék 91.25, 4 1/2%-os magyar regálékötvény 98.60 korona árfolyammal. Utőzárlat. A 4 órai záróárakat maradt: Osztrák hitelrészvény 695.—, Magyar hitelrészvény 726.50, Leszámlító bank részvény 470.—, Rimamurányi vasut 663.—, Osztrák-magyar államvasut 672.50, Kézüti vasut 619.—, Villamos vasut 312.— korona árfolyammal.

A hivatalos záróárakat a következők voltak: *)

I. Államadósság.

a) Magyar Államadósság.

Table with 4 columns: Item name, Pénz (100 kor.-kint), Ár, and Pénz (100 kor.-kint).

b) Osztrák Államadósság.

Table with 4 columns: Item name, Pénz (100 kor.-kint), Ár, and Pénz (100 kor.-kint).

c) Idegen Államadósság.

Table with 4 columns: Item name, Pénz (100 kor.-kint), Ár, and Pénz (100 kor.-kint).

II. Más kölesznök.

Table with 4 columns: Item name, Pénz (100 kor.-kint), Ár, and Pénz (100 kor.-kint).

III. Záloglevelek és kölesznökötvények.

Table with 4 columns: Item name, Pénz (100 kor.-kint), Ár, and Pénz (100 kor.-kint).

* A I-V. alatt jegyzett papírok árfolyamai 100 koronánként értendők, a VI-XVI. alatt jegyzettekét pedig dezszámban koronákban.

IV. Elsőbbségi kötvények.

Table with 4 columns: Item name, Pénz, Ár, and Pénz.

V. Bankok részvényei.

Table with 4 columns: Item name, Pénz, Ár, and Pénz.

VI. Takarékpénztárak részvényei.

Table with 4 columns: Item name, Pénz, Ár, and Pénz.

VII. Biztosító társaságok részvényei.

Table with 4 columns: Item name, Pénz, Ár, and Pénz.

VIII. Gőzmalomok.

Table with 4 columns: Item name, Pénz, Ár, and Pénz.

IX. Bányák és bányajáradék részvényei.

Table with 4 columns: Item name, Pénz, Ár, and Pénz.

X. Vasútvételek és gépjármű részvényei.

Table with 4 columns: Item name, Pénz, Ár, and Pénz.

XI. Könyvtárosok részvényei.

Table with 4 columns: Item name, Pénz, Ár, and Pénz.

XII. Különböző vállalatok részvényei.

Table with 4 columns: Item name, Pénz, Ár, and Pénz.

XIII. Készletekkel való vállalatok részvényei.

Table with 4 columns: Item name, Pénz, Ár, and Pénz.

XIV. Sorozatok.

Table with 4 columns: Item name, Pénz, Ár, and Pénz.

XV. Pénzjegyek.

Table with 4 columns: Item name, Pénz, Ár, and Pénz.

XVI. Külföldi váltók (látra).

Table with 4 columns: Item name, Pénz, Ár, and Pénz.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezon szerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzletit árjegyzőbizottság hivatalosan a következő árfolyamokat állapította meg:

Jegyzetek: Heremag: lucerna magyar korona, vörös aprószemű korona, vörös erdőlyi korona, vörös bányási korona, középszemű korona, nagyszemű korona, Diszjószi: budapesti 56.—, 56.50 korona, vidéki korona, Táblaszalonna: légenszarított vidéki korona, városi 4 darabos 47.—, 48.— korona, 3 darabos 53.—, 53.50 korona, füstölt korona, Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség korona, 120 darabos korona, 100 darabos korona, 85 darabos korona, azzonali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség korona, 100 darabos korona, 85 darabos korona, Szilvaiz: szlavóniai korona, szerbiai 18.—, 18.50 korona azzonali való szállításra.

A bécsi értéktőzsde.

Dacára a kedvezőbb kínai híreknek, az előzárlat gyenge. Déli tőzsde is gyenge. Tőzsde záróárak változatlan és üzletlen. Berliin magán-diskontó 4%. Bécs, június 28. (Magyar értéktőzsde) 4%-os aranyjárdék 115.80, Tiszai és szegedi köleszn sorsjegye 138.75. Magyar vasút köleszn üzletben —, Magyar keleti vasuti állami kötvény 116.80, Magyar leszámlító és pénzügybank 468.—, Rimamurányi vasútrészvény 561.—, Magyar koronajárdék 91.20, 4%-os Magyar Államkötvény 90.65, Magyar hitelbank részvény 726.—, Magyar nyereoményi köleszn sorsjegye 158.—, Kassa-odobergi vasuti részvény 356.—, Magyar kereskedelmi bank 28.40. Bécs, június 28. (Osztrák értéktőzsde) 4%-os papírjárdék 97.60, 4%-os osztrák aranyjárdék 116.90, 1860-iki sorsjegye 134.40, Osztrák hitelrészvény 890.—, Angol-osztrák bank 280.—, Bécsi bankgyűlés 504.—, Osztrák-magyar

bank 1747, Déli vasut 110.—, Dunagőzhajózási részvény 775.—, Dohányrészvény 291.—, Császári és királyi arany 11.37, Német bankjárdék 97.60, 4 2/2%-os üzleti járadék 97.35, Osztrák koronajárdék 97.60, 1864-iki sorsjegye 106.—, Osztrák hitelrészvény részvény 695.—, Unióbank 571.—, Osztrák Länderbank 435.—, Osztrák-magyar államvasut 671.50, Elbavölgyi vasut 477.—, Alpeji bányarészvény 481.50, 20 frankos arany 19.80, Londoni váltóár 242.40, Bécsi Tramway Lít A. 312.—, Bécsi Tramway Lít B. 304.—, Lippó köhő 480.—, Az irányzat gyengébb.

Bécs, június 28. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése. A déltán hitelrészvényben a záróárak a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 694.75, Magyar hitelrészvény 726.—, Angol-Osztrák bank 281.—, Bécsi bank gyűlés 505.—, Unió bank 572.—, Länderbank 436.50, Osztrák-magyar államvasut részvény 672.—, Lombard 119.—, Elbavölgyi vasut 478.—, Északnyugati vasut részv. 465.—, Dohányrészvény 291.50, Rimamurányi vasut 663.50, Alpeji bányarészvény 482.—, Májusi járadék 97.60, Magyar koronajárdék 91.20, Török sorsjegyek 112.—, Német birodalmi mária 118.57, Napoleon d'or 19.30.

Külföldi értéktőzsdek.

Berlin, június 28. (Tőzsdei tudósítás.) A megnyugtató kínai hírek hatására a tőzsde szilárdan indult meg. Kétféle különösen készenlésvények iránt ólakszabb vételek mutatkoztak, mire az árfolyamok részben jóval emelkedtek. Bankértékek iránt is kedvező volt a hangulat, de nagyobb forgalom nem fejlődhetett bennük. A járadékpiac nyugodt volt. Vasúti részvények keresettek, marienburgi és kelet-poroszok javultak, ellenben amerikaiak gyengültek. Utimóközben körülbelül 5 1/2%-os Magánleszámlító- lési kamattal 4 1/2%.

Berlin, június 28. (Záróárak) 4 2/2%-os papírjárdék 96.40, 4%-os osztrák aranyjárdék 97.75, Elbavölgyi vasut —, Magyar koronajárdék 90.50, Osztrák-magyar államvasut 142.25, Kassa-odobergi vasut —, Bécsi váltóár 84.25, Magyar vasuti beruházási köleszn 100.40, Alpeji bányarészvény —, Disconto-Commandit 180.10, Általános villamosjártó Edison 238.—, Gelsenkirchen 195.—, Laurakohó 236.—, 4 2/2%-os üzleti járadék 96.25, 4%-os magyar aranyjárdék 96.50, Osztrák hitelrészvény 218.—, Déli vasut 26.90, Károly Lajos vasut 98.75, Orosz bankjegy 216.—, 4%-os új orosz köleszn 97.25, Török dohányrészvény 151.—, Olasz járadék 94.30, Magyar hitelbank —, Dynamit Trust 151.50, Harpeni 201.25, Az irányzat csendes.

Berlin, június 28. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. Nagyszalékos magyar aranyjárdék 98.50, Magyar koronajárdék 90.50, Osztrák hitelrészvény 216.—, Osztrák-magyar államvasut 142.40, Déli vasut 27.—, Északnyugati vasut —, Elbavölgyi vasut 285.—, Orosz bankjegy középszemű 214.75, Buschtiehradi 118.—, Orosz bankjegy 216.—, (Utolsó) Lombard —. Hamburg, június 28. (Záróárak) 4 2/2%-os üzleti járadék 96.10, 1860. sorsjegye 134.—, Déli vasut 26.75, 4%-os osztrák aranyjárdék 97.40, Osztrák hitelrészvény 219.90, Osztrák-magyar államvasut 142.—, Olasz járadék 94.40, 4%-os magyar aranyjárdék 96.25, Az irányzat csendes.

Frankfurt, június 28. (Záróárak) 4 2/2%-os papírjárdék 96.80, 4%-os osztrák aranyjárdék 97.50, Magyar koronajárdék 90.50, Osztrák-magyar bank 123.50, Déli vasut 26.90, Elbavölgyi vasut —, Londoni váltóár 204.22, Bécsi bankgyűlés 124.90, Villamos részvény 134.—, 9%-os magyar aranyköleszn 76.90, 4 2/2%-os üzleti járadék 96.35, 4%-os magyar aranyjárdék 96.20, Osztrák hitelrészvény 215.50, Osztrák-magyar államvasut 142.50, Északnyugati vasut —, Bécsi váltóár 84.20, Párisi váltóár 183.33, Unióbank —, Alpeji bányarészvény 241.—, Az irányzat nyugodt.

Frankfurt, június 28. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Árfolyamok január. Esti forgalom. Osztrák hitelrészvény 215.40, Osztrák-magyar államvasut 142.50, Déli vasut 26.90, Osztrák aranyjárdék 90.50, Olasz járadék 94.40, Laurakohó 235.40, Harpeni 200.—, Disconto —, Alpeji —, Bécsi bankgyűlés —, Szilárd. Páris, június 28. (Záróárak) Osztrák-magyar államvasut 720.—, 4%-os osztrák aranyjárdék 97.25, Osztrák Länderbank —, 3 1/2%-os francia járadék 100.20, Ottománbank 550.—, 3 1/2%-os francia járadék 101.90, Alpeji bányarészvény —, Déli vasut —, 4%-os magyar aranyjárdék 98.50, Párisi bankrészvény 1130, Olasz járadék 94.70, Francia törleszt. járadék 99.45, Osztrák földhitelezési részvény 12.68, Török dohányrészvény 311.—, Az irányzat lauyha.

Budapest-köbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Június 28. A sertésüzlet irányzata csendes. A) Hízott sertések ára: I. A) Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (párónként 400 kilogramm feletti súlyban) 90.—92 fillérig, Öreg közép (párónként 300-340 kilogramm terjedésű súlyban) — krajcárig, Fiala nehéz (párónként 320 kilogramm feletti súlyban) 95.—97 fillérig, Fiala közép (párónként 251-320 kilogrammig való súlyban) 95.—96 fillérig, Fiala könnyű (párónként 250 kilogrammig terjedésű súlyban) 94.—96 fillérig, — II. Magyar szedett: Nehéz (párónként 280 kilogramm feletti súlyban) — krajcárig, Közép (párónként 240-280 kilogramm súlyban) — krajcárig, — III. Romániai: Nehéz (párónként 320 kilogramm feletti súlyban) — fillérig, — Közép (párónként 250-320 kilogramm terjedésű súlyban) — fillérig, — IV. Romániai eredeti (Stachh), Nehéz (párónként 240 kilogramm terjedésű súlyban) — fillérig, — Könnyű (párónként 250 kilogramm terjedésű súlyban) — krajcárig, V. Szerbiai: Nehéz (párónként 280 kilogramm feletti súlyban) 04.—06 fillérig, — Közép (párónként 240-280 kilogramm terjedésű súlyban) 03.—04 fillérig, Könnyű (párónként 240 kilogramm terjedésű súlyban) 01.—03 fillérig. Sertésárak: 1900. jún. 28. napján volt készlet 44036 darab, 1900. június 27. napján felhajtott 855 darab, 1900. évi június 27. napján elszállított 401 darab, 1900. június 28. napjára maradt készletben 44593 darab.

Külföldi értéktőzsdek.

Zincvestek. A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Jankovics György központi szolgálatlatterle berendelt kir. tanfelügyelőt, jelenlegi minőségében, a VII. fizetési osztály 5. fokozatára, Szegheli Gyula dűtalan számgépkorokot díjaz szászgyakorokká, Janczák Károly iskolajozna királyi

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Nyári szünet.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Nyári szünet.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Nyári szünet.

VIGSZÍNHÁZ.

Péntek, 1900. június hó 20-án.

Három pár cipő.

Énekes bohózat 4 felvonásban. Irtó Berla A. Fordította Toldy N. Ferenc. Zenéjét szerz. Müllöcker K.

Személyek:

Stangelmayer	Gál	Kudelmudel	Nikó
Klára, neje	Kalmár	Koplyavecz	Szathmáry
Nachtfalter	Balassa	Kunigunda	Rostagni
Éder Laura	Szeleposényi	Flink Lőrinc	Gyöngyi
Wappenkepf	Binari	Léni, felesége	Fedák
Masksprudel	Nánásy	Flitterglanz	Berzsei

NÉPSZÍNHÁZ.

Péntek, 1900. június hó 20-án.

Hoffmann meséi.

Regényes operette 4 felvonásban. Irtó Jules Barbier. Ford. Dr. Váradi Antal. Zenéjét szerz. J. Offenbach.

Személyek:

Hoffmann	Kenedich	Stella	Hegyi
Lindorf	Olympia	Antonia	Z. Bárdy
Copélus	Vidor	Miklós	Tollagi
Milacé	Solymosi	Lutier	Endrei
Spalanzani	Kiss M.	András, lovász	
Crespel			

URÁNY SZÍNHÁZ

Kerepesi-ut 21.

Péntek, 1900. június hó 20-án.

Délután 4-kor és este fél 8-kor:

Páris 1900-ban.

Irtó Salamon Ödön.

FŐVÁROSI NYÁRI SZÍNHÁZ.

Budán, a Krisztinavárosban.

Péntek, 1900. június hó 20-án.

Délután 3 órakor, fél helysárral:

Dézsza György.

Idéi szomerjáték 3 felvonásban. Irtó Jókai Mór

Este:

Előszőr:

Komáromi Mariska vendégfeltevével.

A csarda virága.

Idéi népszínház 3 felvonásban. Irtó Lukácsy S.

Zenéjét szerz. Dankó Pista.

Kezdeté 7 1/2 órakor

KISFALUDY SZÍNHÁZ.

Péntek, 1900. június hó 20-án.

A csodacember.

(Rabbi Jeselmann.)

Idéi 4 felvonásban. Irtó Goldfaden Ábrahám.

Idéi 2. színirod. átdolgozta Kövesy Albert. A verset irtó Makai Emil.

Kezdeté 7 1/2 órakor.

VÁROSLIGETI SZINKÖR.

Péntek, 1900. június hó 20-án.

Délután 4-kor fél helysárral:

H. Rákóczy Ferenc fogsága.

Bredeti történelmi dráma 5 felv. Irtó Szigligeti.

Este:

Harmadszor:

Bur háború.

Idéi 4 felvonásban. Irtó Lendvay-utca színirod. átdolgozta Kövesy Albert. A verset irtó Makai Emil.

Kezdeté 7 1/2 órakor.

„Tivoli” jelentés!

1900. június hó 1-én nyílt meg a

„Tivoli” szórakozóhely

„Tivoli” szórakozóhely

„Tivoli” szórakozóhely

„Tivoli” szórakozóhely

„Tivoli” szórakozóhely

„Tivoli” szórakozóhely

„Tivoli” szórakozóhely

„Tivoli” szórakozóhely

„Tivoli” szórakozóhely

„Tivoli” szórakozóhely

„Tivoli” szórakozóhely

„Tivoli” szórakozóhely

„Tivoli” szórakozóhely

„Tivoli” szórakozóhely

„Tivoli” szórakozóhely

„Tivoli” szórakozóhely

„Tivoli” szórakozóhely

„Tivoli” szórakozóhely

„Tivoli” szórakozóhely

„Tivoli” szórakozóhely

„Tivoli” szórakozóhely

„Tivoli” szórakozóhely

„Tivoli” szórakozóhely

„Tivoli” szórakozóhely

„Tivoli” szórakozóhely

„Tivoli” szórakozóhely

Somossy Mulató

(Nagymező-utca).

Albrecht Ferenc, igazgató.

Pénztárnítás 7 1/2-kor. Kezdeté 8 1/2-kor.

A Mulató 16-ra szellőztetve van.

Csak néhány napig a szenzációs

repülő légballet

„AEROGRAFIA”.

Ugyint a juniusi műsornak összes

kitűnő műéről. Ma:

„Eine tolle Nacht.”

Énekes bohózat Freund és Hamsteintől, zene Goldtől.

Előleges jelentés!

Hétfőn, június hó 2-án a berlini német

színház társulatának első vendég-

játéka, 39 személy. Dr. Martin Pál igazgató.

Műsor:

1. „Ifjuság”. Dráma. Irtó Halbe Miksa.

2. „A próbaköltő”. Színmű. Irtó Dreyer Miksa.

3. „A takácsok”. Dráma. Irtó Hauptmann

Gerhard.

Helyárak: I. rangú páholy 12 frt. II. rangú

3 frt. I. em. vagy földszinti idegen páholydíj 1. sor

3 frt. ugyanaz II. sor 2 frt. II. em. idegen páholy-

díj 1. sor 2 frt. ugyanaz II. sor 1.50. II. em. támlás-

szék 1. sor 2 frt. ugyanaz 2-4 sorig 1.50. Föld-

szinti támlászek 1-4 sor 3 frt. 5-8 sor 2 frt 50.

9-12 sor 3 frt. 13-15 sor 1 frt 50, 16-18 sor 1 frt.

Földszinti vagy téliert álló 80 kr.

Jegyek a nappali pénztárnál és előveleiben Weiss

A. nagytársaság Károly-körút 26.

A mulató villanyos világítása saját gépei által esz-

köztölték; a gépek Wüste és Rupprecht gépgyárok

által készült.

A párisi világkiállításra

utazó tisztelt közönség különös figyelmébe ajánljuk, hogy Francia pénzügyekben, melyeket a napi arányos számítás, állandóan nagy készletet tartunk és Párisra s Franciaország többi jelentékenyebb városaira szóló utalványokat (cécques) és hitelleveleket mindenkor igen jutányosan állítunk ki.

Magyar leszámítoló és pénzváltó bank váltóüzlete Budapest, V. Dorottya-utca 5. sz.

GOLIÁT MALÁTA SÖR

Kiváló üdítő ital és gyógycélokra szolgál

Ajánlják:

Dr. Korányi és Dr. Kétyl

egyetemi tanár urak.

Idegbajokban, vérszegénységben, emésztési zavarok-

nál, gyengeségben stb. kitűnő sikerrel használhatók.

Árak vidékre kőbányai vasút állomásra szállítva

1 láda 30 nagy palack 17 K. 50 f.

1 „ 30 kis palack 13 K.

A láda és üres palackok 4 hónapig belüli bér-

mentes visszaadásakor 5 korona visszaszolgáltatják.

Budapesten kapható minden fűszer- és csemegé-ke-

reskedésben és poharanként a „Güetisana Automata

Buffet”-ben is.

Dupla maláta sör és világos márciusi

sör ládánként 1 koronával olcsóbb.

Ezen sörök eredeti minőségben hónapokig elállanak

MEGRENDELÉSI HELY:

Királysörfőző Budapest-Kőbánya.

Butorvevőknek

kik igazán szíveskednek és jutányos árakra

reflektálnak, börtörködünk saját gyártmányú

kárpitos és asztalos-butorainkat

b. figyelmükbe ajánlani és azoknak szíves megte-

kintésére tisztelgetni meghívni. — Tisztelt

Sárkány és Schütz

VII. Erzsébet-körút 12. sz.

a New-York kaveház átellenében.

Árjegyzékkel nem szolgálhatunk.

Nyaralók

tulajdonosainak.

„AEOL”-hangszerek

A szabadban természetesen lé-

gyszam által zenének és éne-

gésben igen kellemes vára-

szert énekes hangzást idéznek elő,

ami minden tolgakony kedélyre

mozgató és kedves hangzást

gyakorol.

Íly hangszerek kiválóan

kelnek, igazsok és világos szí-

nyesen díszülnek és a helyszínről

is kellemes hangzást adnak. —

Árjegyzék díjtalan.

Sternberg Ármán és Testv.

es. 10. utcai hangszergyár

BUDAPEST,

Kerepesi-ut 36 sz.

Zongora-termek Kossuth

Lajos-utca 22. (Károly-körút

szék. Zenepalota.

ZOLA A pénz.

ZOLA A háború

ZOLA Nana.

egyenként 2 kor.

helyett 70 filléért

kapható a „BUDAPESTI

NAPLO” kiadói hivatal

ban, József-körút 18.

!! Magyar tollal írjon minden magyar ember !!

SCHULER JÓZSEF Első magyar acéltróttal és tollszár

gyáranak kitűnő gyártmányai

meltyeket hazánkban már mindenütt használnak, felülmúlhatatlannak

és jóságuknál fogva angol és más gyártmányokkal teljesen

versenyképesek.

Különösen ajánlhatók: Dániel Ernőné 574 szám, 530 szám, 532 szám, 408 szám

430 szám, 156 szám, 255 szám, 1898 szám.

— Minden papírkereskedésben kapható. —

Utánzások miatt nagyon figyeljünk a SCHAFFER RÓZA névre.

Cenkis ezen védjeggyel valódi.

Szépség gazdagság!!

Szépség hatalom!!

Est a legrágább kincsét megszeresheti eddig

csak a

Mme Rosa Schaffer

szerb kir. udvari és kamarai szállítósz.

Bécs, I. Kohlmarkt 6. Által föltalált és hasz-

nált szépségcsodák által sikerült.

Törvényesen védve.

Poudre ravissante bájt, nélkülözhetetlen: a bőrt vakító fehérré vára-

szolja és pompás zománcra alati a bőrt vakító fehérré vára-

szolja és pompás zománcra alati a bőrt vakító fehérré vára-

szolja és pompás zománcra alati a bőrt vakító fehérré vára-

szolja és pompás zománcra alati a bőrt vakító fehérré vára-

szolja és pompás zománcra alati a bőrt vakító fehérré vára-

szolja és pompás zománcra alati a bőrt vakító fehérré vára-

szolja és pompás zománcra alati a bőrt vakító fehérré vára-

szolja és pompás zománcra alati a bőrt vakító fehérré vára-

szolja és pompás zománcra alati a bőrt vakító fehérré vára-

szolja és pompás zománcra alati a bőrt vakító fehérré vára-

szolja és pompás zománcra alati a bőrt vakító fehérré vára-

szolja és pompás zománcra alati a bőrt vakító fehérré vára-

szolja és pompás zománcra alati a bőrt vakító fehérré vára-

szolja és pompás zománcra alati a bőrt vakító fehérré vára-

szolja és pompás zománcra alati a bőrt vakító fehérré vára-

szolja és pompás zománcra alati a bőrt vakító fehérré vára-

szolja és pompás zománcra alati a bőrt vakító fehérré vára-

szolja és pompás zománcra alati a bőrt vakító fehérré vára-

szolja és pompás zománcra alati a bőrt vakító fehérré vára-

szolja és pompás zománcra alati a bőrt vakító fehérré vára-

szolja és pompás zománcra alati a bőrt vakító fehérré vára-

szolja és pompás zománcra alati a bőrt vakító fehérré vára-

szolja és pompás zománcra alati a bőrt vakító fehérré vára-

szolja és pompás zománcra alati a bőrt vakító fehérré vára-

szolja és pompás zománcra alati a bőrt vakító fehérré vára-

szolja és pompás zománcra alati a bőrt vakító fehérré vára-

szolja és pompás zománcra alati a bőrt vakító fehérré vára-

szolja és pompás zománcra alati a bőrt vakító fehérré vára-

szolja és pompás zománcra alati a bőrt vakító fehérré vára-

szolja és pompás zománcra alati a bőrt vakító fehérré vára-

szolja és pompás zománcra alati a bőrt vakító fehérré vára-

szolja és pompás zománcra alati a bőrt vakító fehérré vára-

szolja és pompás zománcra alati a bőrt vakító fehérré vára-

szolja és pompás zománcra alati a bőrt vakító fehérré vára-

szolja és pompás zománcra alati a bőrt vakító fehérré vára-

szolja és pompás zománcra alati a bőrt vakító fehérré vára-

szolja és pompás zománcra alati a bőrt vakító fehérré vára-

Visegrád-ra

Minden budapesti lakos legyen egy Visegrádon

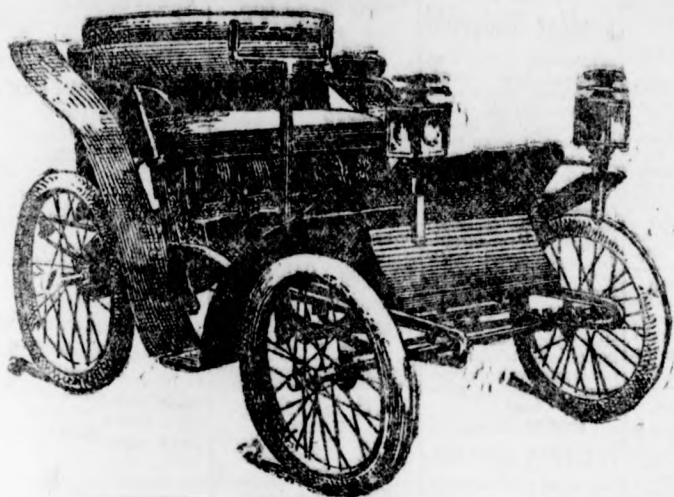
Fapp József „Mátyás királyhoz” című és legjobb ábrá-

nok arvadit rendezőjében kiváló magyar kőnyv-író és

Valódi magyar hatáskörű emberek és kitűnő művészek

„ESZKULAP“ AUTOMOBIL KOCSIK

A PÁRISI AUTOMOBILE-UNION GYÁRTMÁNYA.

A legeszményibb automobill kocsik, a legtekélyesebb és legegyszerűbb gépezettel. Súlya 240 kiló. A kocsin két, szükség esetén még egy harmadik, gyermekülés is van. Acél csövekkel, ruganyokkal van fölépítve s kerekei kitűnő pneumatikon járnak. Óránkénti sebessége harminc-harmincöt kilométer és magaslatokra is fölvezethető.

A kocsi minden gépészeti ismeret nélkül is kezelhető s egy órai gyakorlat után a gépezetelés föltétlenül elsajátítható.

A párisi, londoni, berlini, lipcsei, lyoni, baleni kiállításokon nagy feltűnést keltett s a legutóbb hamburgi kiállításán az első díjat nyerte.

Aranyérem! Diszokievél! Érdemkereszt!

A Páris-Rouen közti 240 kilométeres versenyen ez az automobill kocsik érkezett be elsőnek. Menetideje: 7:20 perc. A Bordeaux-Périgeux-Bordeauxi 260 kilométeres uton második. Menetideje: 5:10 perc.

Bővebb felvilágosítást ár-fizetési, esetleg részletfizetések felől a „BUDAPESTI NAPLÓ“ kiadóhivatalában

VIII., József-körút 18. Hartmann József urnál.

Magyar kir. államasvatok. Üzletvezetőség Debreczen.

Pályázati hirdetés.

A m. kir. államasvatok Debreczen állomásán 1901. évi március 1-én a vasúti vendéglő bérlete lejár, ugyanazon időponttól számított három évi időtartamra ezen vendéglő bérletére ezennel zárt ajánlati tárgyalás hirdetik.

Az 1 koronás bélyeggel és — „ajánlat a m. kir. államasvatok Debreczen állomásán levő vendéglő üzlet bérletére“ — felirattal ellátott, nemkülönben a helyi okmányokkal felszerelt, borítékba zárt és lepecsételt ajánlatok 1900. évi augusztus hó 1-én déli 12 óráig a m. kir. államasvatok debreczeni üzletvezetősége iktári hivatalához posta útján, térti vevényneki nyújtandók be; és ugyanazon időpontig bányapénz fejében pedig 600 korona készpénzben küldendő be — függelékkel az ajánlattól — a debreczeni üzletvezetőség gyűjtőpénztárába posta útján jöven pályázati hirdetés számára való hivatkozással.

A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek nevezett üzletvezetőség III. (forg. és keresk.) osztályában (Tisza palota II. em. 25. ajtó) a hivatalos órák tartama alatt) d. e. 8—12 és délután 2—4 óráig megtekinthetők, miért is az ajánlattevőktől feltételeztük, hogy azok ismerik és magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

A feltételektől eltérő, vagy a kitűzött határidőn túl beérkező ajánlatok figyelembe vételti nem fognak.

Megjegyeztük, hogy a jelenleg ideiglenes épületben elhelyezett vendéglő helyiségek és a vendéglős lakása 1902. évi augusztus 1-től az új felvételi épületben lesznek elhelyezve.

Debreczen, 1900. évi június hó 12-én.

Az üzletvezetőség.

Utánnyomás nem díjaztatik.

POLOSKA

IRTÁS GÖZZEL JÓTÁLLÁSSAL

1 szoba 8 korbutórral 10 Kor

DITRICHSTEIN VII NYÁR UTCA 34

Fontos sérvbajosoknak.

SZENZÁCIÓSTALÁLMÁNY

Egy magyar találmány sem less oly általánosan jónak elismerve, mint a Pollitzer által felfedezett és kic. szék-gyógyászati szer. Ez a szerkesztés először a német nyelvű folyóiratban a következők: 1. nem gyakorol kellemetlen nyomást. 2. Ugy áll, mint napjainkban. 3. A polidák oly módon leoldódnak a sérvhez, hogy a sérvkaput teljesen elfedi és így a sérv kiugrását elkerüli. 4. A hisztériai óv feltűnik: van gátlás. Összeállítását nem egy helyen a különböző orvosok ismerték el. Használatát az orvosok ismertetik, azon számos közzétett és leközölték, az, mely a világ minden tájáról (Német, Orosz, Francia, Olasz, Törökország, Amerika, India stb.) hozták beérkezett, s melyek a l. vendéglőnek mindenkor rendelkezésre állanak. Célszerűsége mellett az árak mérsékeltek.

Egyedüli ára 7 és 10 frt. Készlet 10 és 16 frt.

Gyermekeknek a kétszer olcsóbb.

Használatát a test bőrére kerülő csomópontokban, továbbá, hogy a sérv jobban, bal, vagy mindkét oldalán. Nagy ráhatás továbbá valódi angol és francia sérvgyógyászok által, bukott, köldökű, irigáló, mindennemű méhgyógyász, főorvosok, kórház, házi-egyesület, házi, ágybéli, havi-ajálékok és minden szakmába való elikkben.

Gyógyító képességét valódi angol és francia.

GUMMI-különlegességekben.

Postai megbízások, rendelvényeket pontosan és tisztán sőt melletti legkedvezőbb árral szállítjuk.

POLLITZER NŐR és FIA

és. és kir. szabad. orthopediai kórházak

Budapest, Deák Ferenc-utca 10. — Alapított 1850

ANKORTER, kőzetes zárt borítékban barmenve kőzetek.

8 A csomag székelt csomag.

Ideg- és nemi betegségek

makos vér- és bőrbajok, mint gyengébbi állapotok radikális gyógyítására páratlan sikerű gyógyhatásai folytán legmelegebben ajánljuk

Dr. Mitzger Tivadar

HIRNEVES
HYDRO-ELEKTROTHERAPIAI
RENDELŐ-INTÉZET

Budapest,
VI. ker., Teréz-körút 44. I. emelet.
Tapasztalt gyors és biztos
eredmények folytán hono-
rarium teljes gyógyulás után
is fizethető.

Rendelés d. e. 8—1-ig d. n. 2—8-ig.
Levelekre díjmentesen válaszoltatik. Prospectus
ingylen.

Titkos betegségek

gyógyításra a specialista legjobban alkalmas orvos
vén évi 10000 forintig kifizetésre képesített alapszám.

Dr. F. FABINYI J.

v. kórházi orvos, specialista

gyógyító képességét 16 év óta bizonyították és az orvosok ismertetik, azon számos közzétett és leközölték, az, mely a világ minden tájáról (Német, Orosz, Francia, Olasz, Törökország, Amerika, India stb.) hozták beérkezett, s melyek a l. vendéglőnek mindenkor rendelkezésre állanak. Célszerűsége mellett az árak mérsékeltek.

Magyarországi vezérigazgatóság
Külön részletek
Rendelés díjmentesen

Rendelés díjmentesen 8—1-ig, este 8—10-ig.

NEW-YORK

ÉLETBIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG

Alakult 1845-ben.

Az összes nyereségek a biztosítottak tulajdonát képezik.

Kétszer az 1899. évi üzleti jelentésből:

Aktívák összege	1 millió 100 ezer korona
Évi bevétel	958
1898-ban a biztosítottaknak kifizetett	109
1899-ben költött új üzletek összege	998
Tiszta fölösleg 1899. végén	904

Az 1899-ben a biztosítottaknak kifizetett nyereségekértelők összege 14 millió koronára ragott.

A New-York a művelt világ összes országában bír főkekkel.
A New-York közzétett megtámasztatja a kiállítás napjától fogva.

Referenciák Magyarországon:

Magyar Általános Hitelbank.
Pesti Magyar Kereskedelmi Bank.
Magyarországi vezérigazgatóság:
Budapest, Erzsébet-körút 9—11, New-York palota.

